

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΑ΄.

Τῆς 34 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τῇ τριακοστῇ πρώτῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τοῦ χιλιο-
στοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέρᾳ δευτέρᾳ
περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων εἰς τὸ
τοῦ Βουλευτηρίου κατάστημα, ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνόμα-
στικοῦ καταλόγου, εὑρεθέντων δὲ παρόντων μὲν διακοσίων εικο-
σιπέντε, ἀπόντων δὲ δέκα ἐπτὰ, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην
τὴν συνεδρίαν.

Ἐντεῦθεν ἀναγνώθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνε-
δριάσεως, τὰ ὅποια, γενόμενα παρὰδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν,
ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν
Γραμματέων.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος εἶπεν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς
συνεδριάσεως εἶναι ἡ περαιτέρω συζήτησις τῶν περὶ τῆς Βουλῆς
ἄρθρων.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀναγνοὺς τὸ ἄρθρον 59, ἔχον οὕτως·

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν πο-
λιτῶν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον».

Ἐπρόσθεσεν, ὅτι, ἐπειδὴ δὲν γινώσκουμεν ἔτι τίνες θέλουσιν
εἶσθαι πολῖται, καὶ ἐπειδὴ περὶ τούτου θέλει γείνει μνεία εἰς τὸν
περὶ ἐκλογῆς νόμον, εἶναι καλὸν ἀντὶ τῶν λέξεων α ὑπὸ τῶν πο-
λιτῶν » νὰ τεθῇ ἄλλη τις φράσις, οἷον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαί-
ωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι εἶναι καλὸν ἀντὶ τῶν λέξεων α ἐκ
Βουλευτῶν » νὰ τεθῇ ἄλλη τις, οἷον α ἐκ πολιτῶν » ἢ α ἐξ ἀντι-
προσώπων », διότι λέγομεν κατωτέρω α ἐκλεγομένων », καὶ
ποῖν ἐκκλησθῶσι δὲν εἶναι ἔτι Βουλευταί.

Ἄλλος δὲ ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι ἔχει καλῶς ἡ ἐκφρασις, πρέπει
νὰ φυλάξωμεν, εἶπε, καὶ εἰς τὸ περιεχόμενον τὸ αὐτὸ τοῦ περι-
έγοντος ὀνόμα, ὃν τρόπον καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν γίνεται διὰ τὰς
τῶν Βουλῶν ὀνομασίας.

Καθὼς λέγομεν τὸ ὑπουργεῖον σύγκειται ἐξ ὑπουργῶν, ὁ στρα-
τὸς ἐκ στρατιωτῶν κτλ. οὕτω δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ
τῆς Βουλῆς, ὅτι σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη (τροπολογημένον τὸ ἄρθρον) ὡς ἀκο-
λούθως·

Ἄρθρ. 59.

α Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν
ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν κατὰ τὸν περὶ ἐκλογῆς
νόμον. »

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 60.

« Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος, καὶ ὄχι μόνον τὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται. »

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ ὡς ἔχει.

Ἀκολουθῶς ἀνέγνω ὁ εἰσηγητὴς τὸν ἀ. § τοῦ 61 ἄρθρου, ἔχοντα οὕτω·

« Οὗ περὶ ἐκλογῆς νόμος προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ· πῶποτε ὅμως δὲν δύναται νὰ ᾔηται ἐλάσσων τῶν ὀγδοήκοντα. »

Εἷς τῶν πληρεξουσίων εἶπεν, ὅτι ἂν καὶ δὲν ᾔηται ἐναντίος εἰς τὸν τεθέντα ἀριθμὸν, ἐπιθυμεῖ ὅμως νὰ μάθῃ, διὰ ποῖον λόγον ἡ ἐπιτροπὴ παρεδέχθη αὐτόν.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησεν· ἡ ἐπιτροπὴ ἐστηρίχθη εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν πρέπει νὰ ᾔηται ἀνάλογος μὲ τὸν πληθυσμὸν, καὶ ταύτην ἐξέθεκεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ παραγράφου.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἔπειτα τὰ προηγούμενα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἐν γένει πληθυσμὸν αὐτῆς, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς 800 χιλιάδας, καὶ σκεφθεῖσα, ὅτι καθὼς τὸ ἐπέκεινα τοῦ δέοντος πολυμελὲς βουλευτικὸν τινος σώματος φέρει αὐτὸ εἰς ὀχλαγωγίαν, οὕτω καὶ τὸ ὀλιγομελὲς στερεῖ αὐτὸ τῶν ἀναγκαίων φώτων, καὶ δὲν ἐγγυᾶται τὴν σκέψιν, ἐπειδὴ μάλιστα συμβαίνει πολλάκις, ὥστε τινὲς αὐτῶν νὰ ᾔηται ἀπόντες, εἴτε δι' ἀσθένειαν, εἴτε δι' ἄλλας αἰτίας, ἔθεσε τὸν ἀριθμὸν τῶν 80 ὡς ἐλάσσονα ὅρον, ἀναλογισαμένη μέχρι τῶν 10,000 χιλιάδων ψυχῶν ἀνὰ ἓνα Βουλευτὴν. Οὕτω μείζων μὲν τῶν 80 δύναται νὰ γείνη ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν, ποτὲ ὅμως ἐλάσσων.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι μέλος ὢν καὶ αὐτὸς τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, ἐθεώρησε μὲν καλὴν τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν. Ἀλλὰ τὸ καλὸν οὐκ ἔστι καλόν, ἐὰν μὴ καλῶς γένηται, ἐὰν μὴ γένηται κατὰ λόγον τῶν περιστάσεων.

Ἡ βᾶσις τοῦ πληθυσμοῦ δὲν ἐφαρμόζεται καλῶς παρ' ἡμῖν ἕνεκα εἰδικῶν περιστατικῶν. Ἐπειδὴ πρόκειται μετὰστασιν πολιτείας νὰ κάμωμεν, εἶναι καλὸν νὰ δεχθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ τῶν ἐπαρχιῶν σύστημα, κατὰ λόγον νὰ ἀναθέσωμεν δὲ εἰς τὰς Βουλὰς τὸν κατὰ λόγον τοῦ πληθυσμοῦ προσδιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Ἄλλος δὲ ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἄλλοι μὲν φρονοῦν νὰ γείνη ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐπαρχιῶν, ἄλλοι δὲ κατ'

ἐκεῖνο τῶν Νομαρχιῶν, ἄλλοι κατὰ τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν, καὶ ἄλλοι κατὰ τὴν ἐπαρχιακὴν.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀνεγνώρισεν εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους, τὸ ὅποιον εἶχον δικαίωμα τῶν παραστατῶν, καὶ ἡ Συνέλευσις δύναται νὰ τὸ παραδεχθῇ· ἀλλὰ δὲν ἤθελεν εἶναι ἄδικον τὸ νὰ στερηθῶσι τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος δεκατέσσαρες καὶ δεκαπέντε ἐπαρχίαι· ἔπειτα τὸ πρᾶγμα εἶναι τὸ αὐτὸ, διότι καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν τῶν ἐπαρχιῶν διαίρεσιν, ἂν γίνῃ ἡ ἐκλογὴ, τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι τὸ αὐτὸ, ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν θέλει εἶναι.

Ἀντιπαρετήρησαν ἄλλοι, ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν διαίρεσιν ἀδικοῦνται πολλαὶ ἐπαρχίαι, αἵτινες ἔχουσι πολὺν πληθυσμόν.

Τὸ παρὸν ἄρθρον, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, ὥς εἶναι συντεταγμένον δὲν ἐπιρρέαζει ποσῶς τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς, ὅστις εἶναι ἀντικείμενον τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου.

Ὁ εἰσηγητὴς ἐξέθηκε τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ὠρίσθη ὡς ἐλάσσων ὅρος τῶν βουλευτῶν ὁ ἀριθμὸς 80· ὁ δὲ προσδιορισμὸς οὗτος δὲν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὸν συνταχθησόμενον κατόπιν περὶ ἐκλογῆς νόμον, διότι μείζονα τῶν 80 ἀριθμὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν· ἐπὶ τέλους παρετήρησεν, ὅτι εἶναι καλὸν, ἀντὶ «προσδιορίζει» νὰ τεθῇ ὁ μέλλων α θέλει προσδιορίζει. »

Ὁ εἰσηγητὴς, εἶπεν, ὅτι ὁ ἐνεστὼς εἶναι ἀντὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸν ἀ. §. τοῦ ἁρθροῦ 61 μὲ τὴν προσθήκην τῶν λέξεων «ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς» εἰς τὸ 6'. μέρος, ἔχον οὕτω·

«Ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, πῶποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ ᾔῃ ἐλάσσων τῶν ὀγδοήκοντα. »

Ἀκολουθῶς ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τοὺς §. 6'. καὶ γ'. τοῦ ἁρθρ. 61, ἔχοντα οὕτως·

«Εἰς τὰς νήσους Ἰδρυκῶν καὶ Σπετζῶν διατηρεῖται ὁ διὰ τοῦ περὶ ἐκλογῆς παραστατῶν 12'. νόμου τοῦ 1822 ἔτους, ὀριζόμενος ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα διατηρεῖται καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ψαρρίανων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὁρῇ νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης βουλευτικῆς Συνόδου.

Νόμος ἰδιαίτερος, ἐκδοθησόμενος ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιόδου θέλει προσδιορίσει τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν συνοικισθησομένων. »

Προσθεὶς ὅτι ἀντὶ «περιόδου» κατὰ λάθος ἐγράφη «Συνόδου» εἰς τὸ τέλος τοῦ 6'. §.

Τοὺς παραγράφους τούτους ἔκρινεν εὐλογον ἡ ἐπιτροπὴ, εἶπεν ὁ εἰσηγητὴς, νὰ θέσῃ κατόπιν τοῦ γενικοῦ κανόνος τῆς ἀναλογίας

τοῦ πληθυσμοῦ διὰ νὰ τηρήσῃ τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διὰ τὰς πολυειδεῖς τῶν θυσίας ἀπέκτησαν αἱ ναυτικαὶ νῆσοι· δυνάμει νόμου, καὶ ἐτήρησαν εἰς ἑαυτάς· τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι· ἐξαίρεσις, ἐπομένως ἔπρεπεν αὕτη νὰ τεθῇ ἀμέσως μετὰ τὸν γενικὸν κανόνα, ὥστε νὰ ἐπιρροεῖται αὐτὸν.

Εἰπόν τινες, ἔχει καλῶς νὰ μένη ἐντὸς τοῦ Συντάγματος.

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι οὐδεὶς ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῇ τὰ δικαίως κεκτημένον τῶν νήσων δικαίωμα. Ἀλλ' ἐντὸς τοῦ Συντάγματος δὲν εἶναι ὁ οἰκείος τόπος τούτου, διότι ἐντὸς αὐτοῦ δὲν τίθενται, εἰμὴ γενικαὶ ἀρχαί, καὶ μόνον ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως γίνεται ἐξαίρεσις.

Ἄλλος δὲ εἶπε νὰ τεθῇ αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων ἀναστίας εἶπεν. Ὁ πληρεξούσιος τῶν Ἀθηνῶν εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ ὁ περὶ τῶν ναυτικῶν νήσων παράγραφος ἀπὸ τοῦ Συντάγματος, καὶ νὰ παραπεμφθῇ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον. Ὁ εἰσηγητὴς ἐξήγησε διὰ ποῖον λόγον ἐτέθη ὁ παράγραφος οὗτος εἰς τὸ Συντάγμα. Ὡφόντι, ἀφοῦ ὁ πληθυσμὸς ἐτέθη εἰς τὸ Συντάγμα, ὡς βάσις τῆς ἐκλογῆς, δὲν ἤμπορεῖ νὰ παραπεμφθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, διότι εἶναι δικαίωμα· ἐξαιρετικὸν, καὶ ὡς τοιοῦτον θὰ τὸ καταργήσῃ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος, διότι ὀφείλει ἢ ἐπιτροπὴ νὰ ὀδηγηθῇ ἀπὸ τὸν πληθυσμόν· εἶναι λοιπὸν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δικαίωμα ἐκτὸς τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, καὶ πρέπει ν' ἀποφασισθῇ προηγουμένως. Ἢδη δὲ ἔρχομαι νὰ λαλήσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὃ ἐστὶ τὸ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πληρεξουσίων τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, πρέπον εἶναι, νομίζω, νὰ τὸ θεωρήσωμεν, διὰ νὰ τὸ καταλάβωμεν, ὑπὸ διττὴν ἑποψιν, ὡς φόρον ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ὡς δικαίωμα ἀποκτημένον· καὶ κατὰ τὸν ἓνα καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον φρονῶ, ὅτι ὀφείλομεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς νὰ τὸ σεβασθῶμεν.

Θαλασσινοὶ καὶ στεριανοὶ ὅλοι ἠγωνίσθημεν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς πατρίδος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, διότι εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων δὲν εἶχον εἰς τὴν ἐπανάστασιν τὰ τοπικὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα εἶχον οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· οἱ κάτοικοι οὗτοι δὲν ὑπέφεραν ὅσα ὑπεφέραμεν· οἱ ἄλλοι ἡμεῖς ἐπὶ τουρκοκρατίας, οὔτε εἶχον ἀκινήτους ἰδιοκτησίας, ὡς ἡμεῖς νὰ ὑπερασπίσωσιν, ἦσαν αὐτίνομοι, ἦσαν προνομιοῦχοι, καὶ μολοντοῦτο ἡσπάσθησαν τὸν ἀγῶνα, ὡς ἀγῶνα ἐθνικόν, καὶ προῆλμότατοι συνεκινδύνευσαν μὲ τοὺς μὴ ἔχοντας· οὔτε αὐτονομίαν οὔτε προνόμια. Ἀπὸ τῶ ἐὐγενὲς τοῦτο αἶσθημα·

τοῦ ἔθνισμοῦ κινούμενοι ἔδωσαν εἰς τὴν πατρίδα ὄχι μόνον τὰ στήθη των ἀλλὰ καὶ τὰ πλοῖα των, καὶ τὰ μεγάλα πλούτη των ἔξωρῶ θετικῶς, ὅτι ἑκατὸν τριακοντα χιλιάδες διστίλων κατέθεσαν ἐξ ἰδίων οἱ Ἰδραῖοι διὰ τὴν κίνησιν τῶν πλοίων των μόνον τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος. Δὲν ἔρχομαι νὰ πανηγυρίσω τ' αἰθλά των πρὸς ποίους νὰ τὰ πανηγυρίσω; σεῖς οἱ ἴδιοι εἰσθαι οἱ πανηγυρίσται των· ἀλλ' ἐρωτῶ, ἂν δὲν ὑπάρχον αἱ τρεῖς νῆσοι, ἃ ἐστὶν ἡ ναυτικὴ δύναμις, ὑπῆρχε σήμερον Ἑλλάς; Ἰδοὺ τὰ μεγάλα ἀγαθοεργήματα τῶν Ναυτικῶν νήσων πρὸς τὴν γενικὴν πατρίδα· ἰδοὺ διατὴ ἡ πατρίς εὐγνωμονοῦσα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας, καθ' ὃν τρόπον τὸ τὸ καθιεροῖ τὸ 61 ἄρθρον τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ ἐσεβόσθησαν ἡ ἐν Ἄστρει Συνέλευσις, ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσις, ἡ ἐν Τροιζίνι Συνέλευσις, ἡ ἐν Ἀργεὶ Συνέλευσις· γίνεται τὸ νὰ καταπατήσῃ ἡ Συνέλευσις τῆς 3 Σεπτεμβρίου; ἡ Συνέλευσις ἐκείνη, ἡ ὁποία συνήλθεν διὰ νὰ ἀνορθώσῃ δικαιώματα πεσόντα; δὲν εἰμποροῦμεν δὲ, οὔτε καὶ νὰ εἰπώμεν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔπεσεν εἰς ἀγρηστίαν, καθὼς πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐρρέθη ἀπὸ τινος περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολίτου κατὰ τὸ σύνταγμα τῆς Τροιζίνος· διότι καὶ ἀδιακόπως ἐνηργήθη, καὶ πληρέστατα ἐνηργήθη, πάντοτε δὲ πρὶς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος ἐνηργήθη. Συνεπραῖς ὁ ἴδιος μὲς τοὺς παραστάτας τῶν ναυτικῶν νήσων ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι πάντοτε διεκρίθησαν διὰ τὸν πατριωτισμὸν των, διὰ τὴν σύνεσιν των καὶ διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειάν των. Ἐν ποίῳ λόγῳ λοιπὸν θέλομεν νὰ πάρωμεν, ἀγνωμονοῦντες, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐδώκαμεν εὐγνωμοσύνες; ἐν ποίᾳ δυνάμει θ' ἀφαιρέσωμεν δικαίωμα ἀποκτιμένον; ποίαν πίστιν θὰ ἐμπνεύσωμεν δι' ὅσα πράττομεν ἐπὶ τῆς συνελεύσεως ταύτης, ὅταν δὲν φυλάττωμεν πίστιν ὡς πρὸς ὅσα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐπράξαμεν ἐπὶ τῶν ἄλλων Συνελεύσεων; Ὀχι, Κύριοι, γνωρίζω τὰ εὐγενῆ αἰσθήματά σας, καὶ βέβαιος εἶμαι, ὅτι οὔτε ἀγνώμονες θὰ φανώμεν, οὔτε παραβάται τῶν υποχρεώσεών μας· εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ πρὸς τοὺς νησιώτας αἱ ἀδελφοὶ νησιῶται, ἡ πατρίς εὐγνωμονοῦσα σας ἔδωκεν ἄλλοτε τὸ δικαίωμα τοῦτο· ἡ πατρίς εὐγνωμονοῦσα σας τὸ ἐπικυροῖ, σήμερον· διατηρήσατέ το, καὶ μεταδώσατέ το καὶ εἰς τὰ τέκνα σας καὶ ὡς δικαίωμα ἀποκτιθέν, καὶ ὡς φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Σας τὸ ἐδώκαμεν ἐν πολέμῳ, δὲν σας τὸ ἀφαιροῦμεν ἐν εἰρήνῃ· αἱ φλόγες, αἱ ὁποῖαι ἀνέβησαν ἄλλοτε μέχρι νεφελῶν ἀπὸ ταῦτα ὅποια ἐκκύσατε ἐχθρικά δίκροτα, καὶ τρίκροτα, δὲν ἀπεσβέσθησαν ἀπὸ τὴν μνήμην μας ».

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ πληρεξούσιος Μεσολογγίου ἠγόρευσε μὲ πολλήν τωόντι εὐγλωττίαν, ἐμπνεόμενος ὑπὸ εὐγενοῦς πάθους καὶ αἰσθήματος· ἀλλ' ἡ βᾶσις αὐτοῦ ἦτον ἐπισφαλής, διότι εἰς οὐδενὸς ἔννοιαν ἦλθε τοῦ νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ κεκτημένον τῶν νησιωτῶν δικαίωμα ἀνταξίως τῶν καμπρῶν των κατορθωμάτων. ἐνταῦθα ὁ λόγος εἶναι περὶ τοῦ οἰκείου τόπου, ὅπου πρέπει νὰ τεθῇ. Τοῦτο δὲ λύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἄρθρου, διότι νόμος ἐκλογῆς καθιέρωσε τοῦτο τὸ δικαίωμα, καὶ ὄχι Σύνταγμα. Εἰς μὲν τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι, διαφωνοῦμεν δὲ μόνον διὰ τὸν τόπον· ἄλλο τε μὴ εἰδότες, ὅσα νῦν γνωρίζομεν, ἐθέσαμεν αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον, πῶς τῶρα δυνάμεθα νὰ θέσωμεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ὅπου δὲν εἶναι ὁ οἰκείος τόπος; Τὸ ἐπ' ἐμὲ φρονῶ, εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον. Εἶναι ὑποψία τις, μήπως ἡ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Νόμου τῶν ἐκλογῶν ἐπιτροπὴ θέσει τὸ δικαίωμα αὐτὸ εἰς ἀμφισβολίαν; ἀλλ' ἡ Συνέλευσις δύναται νὰ τροποποιήσῃ κατ' ἀρέσκειαν τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄς λεχθῇ τέλος ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἀναγνωρίζει, καὶ παρατέχεται τὸ δικαίωμα τοῦτο, πλὴν νὰ τεθῇ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

Ὁ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσας ἀπήντησεν, ὅτι ἡ προλαλήσας πληρεξούσιος δὲν ἔδωκεν, ὡς φαίνεται, προσοχὴν εἰς τὴν ἐρώτησίν μου πρὸς τὸν πληρεξούσιον Τριπόλεως, καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν, ἣτις μοι ἐδόθη, καὶ διὰ τοῦτο ἠπατήθη εἰς ὅσα εἶπεν· ἐγὼ τὸν ἠρώτησά, ἂν συναινῇ εἰς τὸ νὰ τεθῇ ὁ παράγραφος περὶ τῶν νήσων εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον, ἀλλὰ δὲν μ' ἔδωκεν εὐχάριστον ἀπάντησιν. Διὰ τοῦτο ἔκρινα πρέπον νὰ ὑπερασπίσω τὴν πρότασιν. Δὲν εἶμαι ἐναντίος εἰς τὸ νὰ ἐξαλειφθῇ ὁ παράγραφος οὗτος ἀπὸ τοῦ Συντάγματος, διότι εἶναι ἐξαιρετικός· ἀλλὰ προβάλλω νὰ γραφῇ περὶ τούτου ἰδιαίτερον ψήφισμα. ἔχομεν πρὸ ὀλίγου δύο τοιαῦτα παραδείγματα εἰς δύο ἐξαιρετικὰς περιστάσεις· ἔχομεν τὸ ψήφισμα περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐν ὑπουργήμασι καὶ τὸ περὶ τῆς Ἀντιβασιλείας τῆς ἐνεστώσης Βασιλίσσης. Ἐξαιρετικὰ τῶν γενικῶν ὁρισμῶν τοῦ Συντάγματος ἦσαν τὰ δύο ἐκεῖνα ψήφισματα, ἐξαιρετικὸν ὡς πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Ἐπιμένω εἰς τὸ νὰ γραφῇ ἰδιαίτερον ψήφισμα περὶ τούτου, τόσῳ μᾶλλον, καθόσον ὁ προλαλήσας πληρεξούσιος τῶν Καλαβρύτων ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον ἀπηρωτημένον, παραπέμπων αὐτὸ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον.

Ὁ πληρεξούσιος Τριπόλεως διεβεβαίωσεν, ὅτι δὲν ἐφάνη οὐδενὸς κατώτερος τοῦ αἰσθήματος διὰ τὰς ναυτικὰς νήσους.

Πολλοὶ εἶπον ὁμοφώνως ψήφισμα νὰ γίνη.

Δύο τῶν πληρεξουσίων τῶν Ναυτικῶν Νήσων, ἀναστάντες, εἶπον. Ἡ ὁμόφωνος ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῶν νήσων διάθεσις τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους θέτει αὐτοὺς εἰς θέτην, ὥστε νὰ ἐκφράσωσιν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως ὅ,τι ὁ περικλεῆς ἐκεῖνος τῶν στόλων τοῦ Βασιλέως τῶν Περσῶν νικητὴς εἶπεν, ὅτε παρευρέθη εἰς τὰ Ὀλύμπια. Αἱ διὰ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν κατοίκων τῶν ναυτικῶν νήσων ἐθνικαὶ ἐκφράσεις τῶν πληρεξουσίων ἐπιχέουσιν ἔλαιον εἰς τὰ ἀνίκηστα δεινὰ, εἰς τὰ ὅποια διὰ τὸν ὑπὲρ πατρίδος πόλεμον ὑπέπεσαν. Τιμῶντες σήμερον τοὺς ἀγῶνας τῶν νήσων, προσεφέρατε τιμῆς θυσίαν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν, καὶ κατελίπτε κλέος αἰώνιον εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς· ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ καταστῶσι πρσιφανῆ τὰ εὐγενῆ ταῦτα αἰσθήματα τῆς Συνελεύσεως; οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔθετον πάντοτε εἰς εὐτυνόπτους τύπους τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ μνημεῖα τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος. Σήμερον ἐξίξτε, ὅτι εἶσθαι γνήσιοι τούτων ἀπόγονοι, τιμῶντες τὰ εὐεργετήματα καὶ τὴν ἀνδρείαν, ἀλλὰ δικτὶ νὰ μὴ κηρυχθῶσι τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον; διατὶ νὰ μὴν ἐμφανισθῶσιν ἐξωτερικῶς διὰ τοῦ Συντάγματος, τὸ ὅποῖον θέλει περιέλθει εἰς ὅλον τὸν κόσμον; Ἄν καὶ ὑπ' ἀρχῇ ἔτοιμον τὸ ψήφισμα, καθ' ἃ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε πρὸ ὀλίγου, προτείνουσιν ὅμως τοῦ νὰ τεθῇ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, διότι οὕτω θέλει τιμηθῇ πολὺ πλεον τὸ ἔθνος.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ νὰ γείνη ψήφισμα. Ἐντεῦθεν ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνω τὸ ἐξῆς ψήφισμα.

Ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου

ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῇ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις,

ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 61 τοῦ Συντάγματος, καὶ τὸν δ' παράγραφον τοῦ 1Ζ'. Νόμου τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος τῶν 1822.

Ψήφισμα.

α) Εἰς τὰς νήσους Ὑδρας, καὶ Πετσῶν, διατηρεῖται ὁ διὰ τοῦ εἰρημένου περὶ ἐκλογῶν παραστατῶν 1Ζ' νόμου ὀριζόμενος ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα διατηρεῖται καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ψαόριανῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Νόμος ιδιαίτερος ἐκδοθησόμενος ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιόδου θέλει προσδιορίσει τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν συνοικιστομένων.

Ε') Τὸ παρὸν ψήφισμα ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ἰανουαρίου 1844.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφί καὶ ὁμοφώνως.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων τῶν Ψαρρίανων ἐπρότεινε νὰ τεθῇ ἀντὶ εἰσατάς νήσους Ἰδρως καὶ Πετζῶν τὸ α εἰς τὰς νήσους Ἰδρως, Πετζῶν καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι Ψαρρίανους κτλ. »

Ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησε, ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν δύο νήσων εἶναι καὶ οἱ Ψαρρίανοι, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐγγράφη ὅμως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἵνα δηλωθῇ ὁ ὅρος τοῦ συνοικισμοῦ, ὥστε νῦν μὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι Ψαρρίανοι, μετὰ ταῦτα ὅμως διὰ νὰ διατηρήσωσιν αὐτὸ, ἀπαιτεῖται τὸ νὰ συνοικισθῶσιν εἰς αὐτὸ μέρος ὅλοι οἱ ἐν Ἑλλάδι Ψαρρίανοι κατὰ τὸν ἐντὸς τῆς πρώτης Βουλευτικῆς περιόδου ἐκδοθησόμενον νόμον.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπεξήγησιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου 61 τοῦ Συντάγματος ἐδόθησαν εἰς τὴν Προεδρίαν α) πρότασις διαφόρων πληρεξουσίων τῶν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους μεταναστευσάντων καὶ ἀποκατασταθέντων Ἑλλήνων πολιτῶν ἐκ τῶν ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτοῦ μενουσῶν ἐπαρχιῶν, καὶ νήσων, αἰτούντων νὰ δηλωθῇ ῥητῶς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅτι οἱ ἐντολεῖς των θέλουν ἀντιπροσωπεύεσθαι εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὰ ἀνέκαθεν εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ ἔθνους ἀναγνωρισθέντα δικαιώματα· β') ἀναφορὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων Κασσίων, αἰτούντων τὰ αὐτά· γ') ἀναφορὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, αἰτούντων νὰ διδῇ τὸ δικαίωμα εἰς αὐτὸ νὰ ἀντιπροσωπεύηται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐνὸς Βουλευτοῦ.

Συγχρόνως δὲ ἐγένετο προφορὶ ὡς πρότασις· 1) διαφόρων πληρεξουσίων Μάνης περὶ δικαιωμάτων τὰ ὅποια εἶχον δοθῇ εἰς αὐτοὺς ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν δι' ἰδιαιτέρου Νόμου τῆς Τροιζήνης· 2) ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου Ναυπλίας περὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ δικαιώματος ἀντιπροσωπεύσεως εἰς τὴν Βουλὴν, τὸ ὅποιον εἶχε δοθῇ εἰς τὴν πόλιν Ναυπλίας· 3) περὶ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ὅπλων τῆς Πελοποννήσου, καὶ 4) περὶ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ὅπλων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Συγκαταθέσει τῆς Συνελεύσεως ἀνεγνώσθη ἡ ῥηθεῖσα πρότασις τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν, Μακεδόνων, Ἡπειρωτῶν, Κρητῶν κτλ.

Παρατηρήθη ὑπό τινος πληρεξουσίου, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ θέλουν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, καὶ συζητηθῇ μετὰ τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος, ὡς ἀπεφάσισεν ἡ Συνέλευσις ἐν μιᾷ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεών της.

Ἀντιπαρετήρησαν ἄλλοι, ὅτι καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα πρότασις, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ 61 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, καὶ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὴν συζήτησιν, καὶ ἀπόφασιν ἡ Συνέλευσις παρέπεμψεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος. Κατὰ τὸν κανονισμόν δὲ αἱ προτάσεις αὗται πρέπει νὰ τεθῶσιν εἰς συζήτησιν αὐρίον, ὅτε ἡ Συνέλευσις δύναται ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῶν, ὅ,τι ἐγκρίνει, ἢ νὰ τὰς ἀναβάλλῃ.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν.

Ἀκολουθῶς ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρ. 62.

α. Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τριετίαν ».

Ἐγένετο δὲ παμπληθὴ παραδεκτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 63. Παρατηρήθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἀπὸ τὸν α. § πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ «Ἕλληνας τὸ γένος», διότι καὶ ἤδη ἔχομεν πολλοὺς, μὴ ὄντας μὲν Ἕλληνας τὸ γένος, ἀπολαύοντας ὅμως πληρέστατα τὰ ἀσυκὰ καὶ πολιτικά δικαιώματα, καὶ εἶναι ἄδικον νὰ στερῶμεν αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ὡς ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἡλικίας τοῦ Βουλευτοῦ νὰ ὀρίσθῃ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον, καὶ ὅχι τὸ τριακοστὸν ἔτος, διότι αἱ ἐπαρχίαι στεροῦνται ἱκανοτήτων, νέοι δὲ διάφοροι, μορφούμενοι καθ' ἑκάστην εἰς τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, θέλουν φανῇ ἄρκετὰ χρήσιμοι.

Τὴν τροπολογίαν ταύτην ἀντέκρουσεν ὁ εἰσηγητὴς διότι, εἶπε, τὸ θερμουργὸν τῆς νεότητος πρέπει νὰ συγκερᾶται μὲ τὴν πείραν, ὁ ἄνθρωπος δὲ πρὸ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του δυσκόλως ἀποκτᾷ ἐκείνην τὴν ἐμπειρίαν, ἥτις ἐγγυᾶται τὴν πολιτικὴν φρόνησιν, καὶ ἱκανότητά. Καὶ εἰς Γαλλίαν ἐπαρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο, παρεδέχθησαν ὅμως τὸ 30 ἔτος, ἂν καὶ ἐκεῖ ὁ νέος σπουδάζων ἀποκτᾷ συγχρόνως καὶ τὴν πείραν τοῦ κόσμου.

Τὸν εἰσηγητὴν ἕτερος πληρεξούσιος ἀντέκρουσε, λέγων, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη, διότι καὶ τὸ κλίμα, καὶ αἱ περιστάσεις ἔχουν μεγίστην ἐπιφύρην εἰς τὴν διακοπτικὴν διάπλασιν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ εἰς

τὰ πλέον ψυχρότερα κλίματα δὲν ἀπήτησαν περισσότερον τοῦ τριακοστοῦ ἔτους· εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος καὶ αἱ περιστάσεις διεγείρουσι τυχύτερα τὸν ὀργανισμὸν ἐκείνου τοῦ πνεύματος, ὅστις ἀναπτύσσει τὸν νέον ὥστε δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ παρὰ τινος ἐπαρχίας ἐκλεχθησόμενος ὡς Βουλευτὴς καὶ ἂν δὲν ἐφθασε τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, φέρει ὁμως πᾶσαν ἐγγύησιν πολιτικῆς ἱκανότητος.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθείσης τῆς προτάσεως ταύτης, ὁ Πρόεδρος, αἰτῆσει τῆς Συνελεύσεως, ἐθίσιν εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἐξῆς ζήτημα « ἀπαιτεῖται ὁ Βουλευτὴς νὰ ἔχῃ συμπληρωμένον τὸ 25 ἢ τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας του. » Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐγένετο παραδεκτὸς, ὡς ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἡλικίας τοῦ Βουλευτοῦ, τὸ τριακοστὸν ἔτος διὰ ψήφων ἑκατὸν τριάκοντα ὀκτώ, πρὸς τεσσαράκοντα ἑξί.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ἀκολουθῶς συζητουμένων τῶν κατωτέρω ἐδαφίων τοῦ ἄρθρου 63 παρατηρήθη ὑπὸ τινων πληρεξουσίων, καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅτι τὰ ἐδάφια 1, 2 καὶ 3, ὡς καὶ ὁ τελευταῖος §. τοῦ ἄρθρου τούτου περιέχουν ὀργανικὰς διατάξεις, αἵτινες ἀνήκουν εἰς τὸν περὶ ἐκλογῶν εἰδικὸν Νόμον· ἐπομένως ἐπρότεινον νὰ παραπεμφθῶσι τὰ ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐδαφίοις καὶ τῷ τελευταίῳ §. εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς Νόμον, νὰ προστεθῇ δὲ μόνον εἰς τὸ ἄρθρον, ὅτι ὁ Βουλευτὴς ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ καὶ τὰ παρὰ τοῦ Νόμου τῆς ἐκλογῆς ἀπαιτούμενα προσόντα. Ἐπὶ τέλους, ἐγένετο παραδεκτὸς ὁ § α' τοῦ ἄρθρου, τροποποιημένος οὕτως.

Ἄρθρ. 63.

α Διὰ νὰ ἐκλεχθῇ τις Βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ ᾔῃ πολίτης Ἑλλήν, ἐγκαταστημένος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπολαμβάνων τὰ αὐτοκρά καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, ἔχον συμπληρωμένον τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ πρὸς τούτοις τὰ παρὰ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα προσόντα.».

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρ. 64.

α Βουλευταὶ διοριζόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἑμμισθον ὑπηρεσίαν, καὶ δέχόμενοι αὐτήν, παύουν ἀμέσως τῶν Βουλευτικῶν καθηκόντων, καὶ τότε μόνον ἀναλαμβάνουσιν αὐτὰ, ὅταν ἐκλεχθῶσιν ἐκ νέου.».

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐζήτησεν ἐξήγησιν ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν, διατὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπαγορεύει τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, καὶ

τὸ 68 παραδέχεται αὐτήν. Ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησεν· ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ ἄρθρον 68 παρεδέχθη, ὅτι ὁ ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐκλεχθῇ Βουλευτὴς, διότι ὁ λαὸς, γνωρίζων αὐτὸν ὑπάλληλον ὄντα, παρέχει πίστιν εἰς αὐτόν· ἀλλ' ἂν τις, ἰδιώτης ὢν, ἐκλεχθῇ Βουλευτὴς, ἔπειτα δὲ διορισθῇ ὑπάλληλος, τότε, ἐπειδὴ ἔπαυσεν ἡ ἰδιότης, καθ' ἣν ἐξελέχθη, πρέπει νὰ ἐρωτηθῶσιν ἐκ νέου οἱ συμπολιταὶ του, διὰ τοῦτο ὁ διοριζόμενος εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν Βουλευτὴς, καὶ ἀποδεχόμενος αὐτήν, παύει τῶν Βουλευτικῶν καθηκόντων, καὶ ἀναλαμβάνει αὐτὰ, ὅταν ἐκ νέου ἐκλεχθῇ.

Ἐνταῦθα ἐγένετο πρότασις, α ὁ δημόσιος ὑπάλληλος νὰ μὴ ἐκλέγεται ποσῶς Βουλευτὴς. Ἡ Τὴν πρότασιν ταύτην ἀναπτύσσων εἰς τῶν πληρεξουσίων, παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὑπαλλήλου ὡς Βουλευτοῦ δὲν ἀπαγορεύεται εἰς Κράτη, ὅπου ἔνεκα τοῦ μεγάλου πληθυσμοῦ εἶναι μέγας καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν, ὡς εἰς Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν· εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως, ὅπου κατὰ τὸ παρδεχθὲν ἀνωτέρω ἄρθρον ἡ Βουλὴ εἶναι δυνατόν νὰ συγκροτηθῇ καὶ ἀπὸ τεσσαράκοντα καὶ ἓνα Βουλευτὰς μόνον, ἡ δὲ πλειοψηφία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ σύγκηται ἀπὸ 22, ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἶναι ἀναγκαία, διότι ἄλλως ἡ πλειοψηφία της θέλει σύγκηται ἀπὸ Βουλευτὰς ὑπαλλήλους, ἐξαρτωμένους ἀπὸ ὑπουργοὺς, τῶν ὁποίων τὰς προτάσεις δὲν θὰ ἡμποροῦν ν' ἀντικρούσουν.

Τὴν πρότασιν ταύτην ἀντικρούων ἄλλος πληρεξούσιος θεωρεῖ, εἶπεν, ἐξεναντίας τὴν παρουσίαν ὑπαλλήλων Βουλευτῶν ἐντὸς τῆς Βουλῆς ἀναγκαίαν, διότι οὔτοι θὰ ᾔναι διοικητικοί, δικαστικοί καὶ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ στρατιωτικοί· ἐντὸς δὲ τῆς Βουλῆς ποῖα ἄλλα, ἢ τοιαῦτα ζητήματα, ἀναγόμενα εἰς τοὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας τούτων, θέλουν συζητοῦνται; τὰς λεπτομερίας τῶν νόμων, καὶ τὰς δυσκολίας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν των, οὐδεὶς ἄλλος ὡς ὑπάλληλος δύναται νὰ γνωρίζῃ. Ἐντὸς τῆς Βουλῆς λοιπὸν οἱ ὑπάλληλοι οὔτοι εἶναι ἀναγκαῖοι... Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1830 καὶ εἰς Γαλλίαν, καὶ ἐλύθη τοιοῦτοτρόπως διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀνεπιρρέαστον τῶν ἐκλογῶν, τὰς ὁποίας ὡς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐπιρρέασῃ, ὁ περὶ ἐκλογῶν νόμος, ἀπαγορεύων τοῦ νὰ ἐκλέγηται τις Βουλευτὴς εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐνεργεῖ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, θέλει προλάβει τὰ ἄτοπα· εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως τοῦ προκειμένου ἄρθρου 64 ὁ μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Βουλευτοῦ διοριζόμενος εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καὶ ἀποδεχόμενος αὐτήν, ἀποβάλλει τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀπλοῦ πολίτου, τὴν ὁποίαν εἶχε κατὰ τὴν ἐκλογὴν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐκ

νέου ἢ ἐπαρχία, ἥτις τὸν ἐπεμψεν ἀντιπρόσωπον, καὶ ἂν ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν χαρακτῆρά του, δύναται καὶ πάλιν νὰ τὸν ἐκλέξῃ. Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἄρθρου δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰς ἐπαρχίας, ἐξ ἐναντίας ἡ παραδοχὴ τῆς προτάσεως τοῦ νὰ ἀποκλεισθῶσιν οἱ ὑπάλληλοι δεσμεύει τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐκλογῶν. Ἐπειτα ἡ δεκαετής πείρα ἐν Ἑλλάδι, καὶ τὰ παρουσιάζόμενα καθ' ἐκάστην παραδείγματα ἐντὸς τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἀποδεικνύουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅτι αἱ ὑποψίαι τῶν ὑπαλλήλων Βουλευτῶν, ὡς μὴ ἀνεξαρτήτων, εἶναι ἀνυπόστατοι.

Ὁ φόβος περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ Βουλευτῶν ἐντὸς τῆς Βουλῆς εἶναι ὑπερβολικὸς, ἐπρόσθεσεν ἕτερος πληρεξούσιος, καὶ τὰ πράγματα δὲν τὸν δικαιώνουν. Τὸ ἄρθρον μιᾶς ἐξασφαλίζει κατὰ μέγα μέρος τῶν ὑποτιθεμένων φόβων. Δύο εἶναι αἱ κύριαι ὑποψίαι, 1) μήπως, ὑπάλληλοι ὄντες, ἐπιρρέασι τὴν ἐκλογὴν, ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ τὸ προλάβῃ ὁ περὶ ἐκλογῶν νόμος, ἀπαγορεύων τὴν ἐκλογὴν ὑπαλλήλου ἐκ τῆς ἐπαρχίας, ὅπου τελεῖ τὰ τοῦ ὑπαλλήλου καθήκοντα· 2) μήπως παραλύσῃ ἡ Βουλὴ ἐκ τῶν γενομένων διορισμῶν· ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ φόβος δὲν ὑπάρχει, διότι οἱ διοριζόμενοι δύνανται νὰ μὴ δεχθῶσι τὸν διορισμόν.

Ἐν τούτοις ἔχομεν τὴν ἀνάγκην ἐντὸς τῆς Βουλῆς νὰ συγκερναῖται ὁ ζήλος καὶ ἡ τάσις τῆς προόδου, καὶ τῶν μεταρρυθμίσεων μὲ τὴν ἀποκεκτημένην ἐκ τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας πείραν καὶ ἱκανότητα. Πολλάκις ἀπαντᾷ τις λαμπρὰς θεωρίας, αἵτινες ὅμως εἰς τὴν πράξιν δὲν λαμβάνουν οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν. Οἱ Γάλλοι ἔλυσαν τὸ ζήτημα κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου καὶ τοὶ ἔχοντες εἰς τὸ ἔθνος των, ἐκτὸς τῆς ὑπαλληλίας, ἀπείρους ἱκανότητας· καὶ ἡμεῖς ἀρτισύστατον ἔθνος, μόλις εἰσελθόντες εἰς τὸ συνταγματικὸν στάδιον, θέλομεν νὰ εἵμεθα ἀνώτεροι καὶ τῶν Γάλλων; ἐκεῖ ἐλύθη οὕτως αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὅχι διὰ τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν, ὡς ὁ ὑποστηρίζων τὴν πρότασιν εἶπεν, ἀλλὰ διότι ἡ Βουλὴ παρουσιάζει τότε χαρακτῆρα σοβαρὸν, περιλαμβάνουσα θετικότητα γνώσεων, καὶ εἶναι τὸ σχολεῖον, ὅπου ὁ κάτοικος τῆς ἐπαρχίας Βουλευτὴς καθεκάστην σπουδάζει. Μὲ τὸ ἀποκλειστικὸν τοῦτο πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους σύστημα, εἶπε, περαίνων τὸν λόγον του, ἐν ἐκ τῶν δύο θέλει συμβῆ, ἢ θὰ στερήσωμεν τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὰς ἀναγκαίας ἱκανότητας καὶ τὴν εἰδικὴν πείραν τοῦ ὑπαλλήλου, ἢ θ' ἀπογυμνώσωμεν τὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὰ καλλήτερα καὶ ἱκανότερα αὐτῆς ὄργανα.

Ὁ μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον πληρεξούσιος, εἶπεν, ὅτι δὲν

εὐρίσκει οὐδεμίαν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ὄντος ὑπάλληλου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐκλεχθέντος Βουλευτοῦ, καὶ τοῦ Βουλευτοῦ τοῦ διοριζομένου μετὰ ταῦτα εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ δὲν ἐννοεῖ τὸν λόγον, διὰ τὴν εἰς μὲν τὸν πρῶτον νὰ συμβιβάζεται ἡ δημόσιος ὑπηρεσία, ὁ δὲ δεύτερος νὰ παύῃ τῶν Βουλευτικῶν καθηκόντων του, ὅταν λάβῃ δημόσιον ὑπηρεσίαν. Ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ ἐκφράζεται ἐπίσης καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου διὰ τῆς ἐκλογῆς· ἐπομένως, ἡ πρέπει καὶ οἱ δύο ν' ἀποκλείωνται τῆς ὑπηρεσίας, ἡ καὶ ὁ μετὰ τὴν ἐκλογὴν διοριζόμενος δημόσιος ὑπάλληλος, νὰ μὴ παύῃ τῶν Βουλευτικῶν καθηκόντων του.

Ἄλλος πληρεξούσιος κατὰ τῆς προτάσεως μετ' αὐτὸν ἀγορεύων, εἶπεν, ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεως θέλομεν ἀποκλείσει ἐκτὸς τῆς Βουλῆς τὴν πείρην καὶ ικανότητα. Ἐν Ἑλλάδι οἱ ὑπάλληλοι ἔχουν καὶ τὰ αἰσθήματά των καθαρὰ, καὶ ἀνεξαρτησίαν φρονημάτων. Τοῦτο ἀπέδειξεν ἡ 3 Σεπτεμβρίου. Ὁ φόβος διὰ τὸ ἀνεξάρτητον τοῦ Βουλευτοῦ, ὄντος ὑπάλληλου ἐπαληθεύει εἰς τὰ ἀπόλυτα κράτη, ὅχι δὲ εἰς τὰ συνταγματικά, ὅπου ὁ ὑπουργὸς ἀτιμωρητὶ δὲν δύναται νὰ παύσῃ τῆς δημοσίας θέσεως Βουλευτῆν, ὅς τις πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἀποβλέπων, ἐπιφέρει ἀντιπολίτευσιν τινα κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ ὑπουργοῦ, ὅταν μάλιστα ὁ Βουλευτὴς οὗτος θέλῃ ἔχει, ὡς εἶναι πιθανώτερον, διακεκριμένην δημοσίαν θέσιν· ὡς πρὸς δὲ τὸν μετὰ ταῦτα διοριζόμενον, ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ, διότι πρὶν ἐκλεχθῇ, ἦτον ἀπλοῦς πολίτης, καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ χάνει τὴν ιδιότητα ταύτην, καὶ πρέπει νὰ ζητηθῇ ἐκ νέου ἡ ἐκφρασις τῆς θελήσεως τῶν συμπολιτῶν των. Ἡ παραδοχὴ τῆς προτάσεως ταύτης δεσμεύει ὅχι τὸν ὑπάλληλον, ἀλλὰ μᾶλλον τὰς ἐκλογὰς τοῦ λαοῦ.

Σύμφωνος μὲ τὸν πρὸ τούτου ἀγορεύσαντα ἄλλος πληρεξούσιος ἐπρότεινε νὰ καθιερώσῃ ἡ Συνέλευσις τὴν ἀρχήν, ὅτι ἐνὸς αἰῶνος διαρκεῖ ἡ Βουλευτικὴ Σύνοδος, νὰ μὴ διορίζηται οὐδεὶς τῶν Βουλευτῶν δημόσιος ὑπάλληλος.

Ἐνταῦθα ὁ συνήθως Προεδρεύων τὴν Συνέλευσιν Ἀντιπρόεδρος παρεχώρησε τὴν θέσιν του εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον Κ. Ι. Κωλέττην, καὶ λαβὼν τὸν λόγον, γίνεται, εἶπε, συζήτησις ὅλως διόλου περιττή. Ἐὰν ὑπάλληλος διορισμένος εἰς ὑπηρεσίαν ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ ἐκλεχθῇ παρ' ἄλλης Βουλευτῆς, τοῦτο δεικνύει ἐτι μᾶλλον τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπομένως τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ δημόσιος ὑπηρεσία δὲν βλάπτει· ὅταν δὲ μετὰ ταῦτα δεχθῇ τὸν διορισμόν, τότε μεταβάλλει τὴν ιδιότητα, καὶ ἡ ἐκλέξασα αὐτὸν ἐπαρχία ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκφρασθῇ ἐκ νέου περὶ αὐτοῦ.

Προέκυψεν ἤδη ἀμφιβολία, μήπως ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν διὰ τοῦ διορισμοῦ εἰς δημόσιον ὑπηρεσίαν, καὶ τὸ ζήτημα εἶναι, ἐὰν πρέπη νὰ διορίζηται ὁ Βουλευτὴς ὑπ' ἄλληλος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου. Καὶ τοῦτο περιττὸν, διότι ἐνεκα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας χαριζόμενος Βουλευτὴς εἶναι, πιθανὸν νὰ χαρισθῇ καὶ δι' ἄλλων μέσων, καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου.

Μετὰ τὴν συζήτησιν ταύτην ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἐὰν ἐφωτίσθῃ ἀρκούντως ἀπὸ τὴν συζήτησιν. Ἀποφανθείσης δὲ ταύτης καταφατικῶς ἔθεσεν εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἐξῆς ζήτημα, α ἡ Συνέλευσις παραδέχεται τὸ ἄρθρον 64 ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον, ναί, ἢ ὄχι; »

Γενομένης δὲ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον διὰ ψήφων 131 πρὸς 29.

Ἀκολούθως ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσος.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΕ΄.

Τῆς 1 Φεβρουαρίου.

Σήμερον τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν τρίτην, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὐρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἴκοσι, καὶ ἀπόντων δώδεκα, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξάμενην τὴν συνεδρίαν.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὅποια γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ὁ πληρεξούσιος τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Κασσίων Νικόλαος Γρηγοριάδης καὶ ὁ τοῦ Πόρου Κ. Γ. Κριεζῆς, ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν

Προεδρίαν νὰ τοῖς δοθῇ δεκαήμερος ἀδεια ἀπουσίας, διὰ ν' ἀπέλθωσιν ὅπου κατεπεΐγουσαι ὑποθέσεις των τοὺς προσκαλοῦν, καὶ ἐζήτησε ν' ἀποφανθῇ ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ ταύτῃ.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ τοῖς δοθῇ ἡ ἀδεια.

Κατὰ τὰ χθὲς ἀποφασισθέντα, ἐπανελάβεν ὁ Πρόεδρος, ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι 1) ἡ πρότασις τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν, Μακεδόνων, Ἡπειρωτῶν, Κρητῶν, Σαμίων, Κασσίων κ.τ.λ. περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπείας των εἰς τὴν Βουλὴν. 2) Ἡ πρότασις τῶν πληρεξουσίων Μάνης περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν αὐτῆς, καὶ αἱ μετ' αὐτὰς παρουσιασθεῖσαι χθὲς τοιοῦτου εἶδους προτάσεις κατὰ τὴν εἰς τὰ χθεςινὰ πρακτικὰ ἐμφαινομένην τάξιν. Περὶ τῶν προτάσεων τούτων ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ τὰς συζητήσῃ σήμερον καὶ ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῶν ὅ,τι ἐγκρίνη, ἢ νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν αὐτῶν.

Εἰς δὲ τῶν Γραμματέων, διαταγῇ τοῦ Προέδρου ἀνέγνωσε τὸ περὶ τῶν προτάσεων τούτων μέρος τῶν πρακτικῶν.

Παρατηρήθη ὑπὸ τινων πληρεξουσίων, ὅτι, καθ' ἃ προαπεφάσισεν ἡ Συνέλευσις εἰς τινὰ τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεων, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ταχείας ἀποπερατώσεως τῆς τοῦ Συντάγματος, ἡ συζήτησις πάσης προτάσεως ἀναβάλλεται μετὰ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως τοῦ Συντάγματος, ἐπομένως ἐπρότειναν ν' ἀναβληθῇ καὶ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων ἡ συζήτησις. Ὅταν δὲ μετὰ τὸ τέλος λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Συνέλευσις, καὶ συζητήσῃ τὸ σχέδιον τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου, ὅπου θὰ γείνη λόγος περὶ τῶν ἐπαρχιῶν, τῆς διαιρέσεως αὐτῶν, καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου πληθυσμοῦ, τότε εἶναι καταλληλότερον νὰ γίνῃ καὶ ἡ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων συζήτησις. Πρὸς τὸν σκοπὸν μάλιστα τῆς ταχείας ἀποπερατώσεως τοῦ Συντάγματος, ἐπρόσθεσεν εἰς ἐξ αὐτῶν, ἀνεκάλεσε πρότασιν τινὰ, παρουσιασθεῖσαν παρ' αὐτοῦ πρὸ ἡμερῶν, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ συζήτησις θέλει ἀπαιτήσῃ νὰ προηγηθῇ, ἅμα ἀποφασισθῇ νὰ συζητηθῶσιν αἱ προταθεῖσαι αἰτήσεις.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρετήρησαν ἄλλοι, ὅτι εἰς τὴν περὶ ἀναβολῆς τῶν διδομένων προτάσεων ἀπόφασίν της ἡ Συνέλευσις διέκρινε τὰς προτάσεις εἰς δύο εἶδη, α.) εἰς προτάσεις ἀναφερομένας, καὶ ἐχούσας ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸ Σύνταγμα, καὶ β.) εἰς προτάσεις οὐδεμίαν σχέσιν μ' αὐτὸ ἐχούσας· παρεδέχθη δὲ τὴν ἀναβολὴν μόνον τοῦ δευτέρου εἶδους τῶν προτάσεων, μὴ ἀπαγορεύσασα ποσῶς τὴν τῶν πρώτων· διότι ἄλλως, ἐάν, συζητουμένου ἄρθρου τινὸς, ἀπηγορεύωντο αἱ περὶ προσθηκῶν καὶ τροπολογιῶν ἀναφερόμεναι εἰς αὐτὸ προτάσεις, ἦτον τὸ αὐτὸ, ὡς

ν' ἀπηγορεύετο πᾶσα τοῦ Συντάγματος συζήτησις, καὶ νὰ ἐγένετο παραδεκτὸν ἄνευ τινὸς μεταβολῆς τὸ παρουσιασθὲν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς σχέδιον. Ἠ τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων πρότασις περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπίας τῶν εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ἐκ τῶν εἰς τὸ Σύνταγμα ἀναφερομένων, καὶ ἔχει προφανεστάτην σχέσιν πρὸς τὸ ἄρθρον 61. Χθὲς ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἁθροῦ ἐδύθησαν, εἶπον, δύο προτάσεις, ἐξ ὧν ἡ περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων ψαῤῥιανῶν εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὴν σημερινήν. Ἐν τούτοις ἐθεωρήθησαν ὡς στενὰ συνδεμέναι μὲ τὸ ἄρθρον 61, ἐσυζητήθησαν καὶ ἐγένοντο παραδεκταί· διὰ τὰ ἦν καὶ λοιπὸν ἡ Συνέλευσις συνεπῆς εἰς τὰς πράξεις τῆς, πρέπει καὶ σήμερον νὰ παραδεχθῇ ὅτι καὶ χθὲς, καὶ νὰ συζητήσῃ τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος πρότασιν. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ παραπομπὴ αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου εἶναι ἀνωρελῆς, καὶ θέλει ἐπιφέρει περισσοτέρας δυσκολίας εἰς τὴν περὶ τοῦ Νόμου τῆς ἐκλογῆς ἐργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Συνελεύσεως ἀκολουθῶς· διότι ἡ πρότασις ἀφορᾷ δύο τινα ἀ.) τὴν ἀρχὴν . ἥτοι τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἐποίκους δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀντικείμενον, εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ἀνῆκον, καὶ 2.) τὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, δηλ. τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς, καὶ τοῦτο εἶναι κυρίως τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς· ἂν ἡ Συνέλευσις δὲν ἀποφασίσῃ τι περὶ τοῦ πρώτου, τότε ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ λάβῃ ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὴν πρότασιν, περιοριζομένην μόνον εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τὴν τάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὰ ὅποια ποσῶς δὲν περιέχεται ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος πρότασις. Διὰ τοῦτο ἐπρότειναν νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις τὴν συζήτησιν αὐτῆς.

Τὰ παρὰ τούτων λεχθέντα ἀντέκρουσαν ἄλλοι, δι´σχυριζόμενοι, ὅτι ποσῶς δὲν βλάπτει ἡ παραπομπὴ τῆς τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων προτάσεως εἰς τὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου ἐπιτροπὴν· ἡ πρότασις αὕτη, εἶπον, δὲν ἔχει ἄμμεσον σχέσιν μὲ τὸ Σύνταγμα, οὐδ' ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν γενικὴν ἔκφρασιν τοῦ ἁρθροῦ 61, εἰς τὸν ὁποῖον καθιερώθη ἡ ἀρχή, ὅτι πᾶς Ἕλλην εἶναι ἐκλογεὺς καὶ ἐκλέξιμος. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο ἔχουν καὶ πάντες οἱ ἔποικοι, ὡς πολῖται Ἕλληνες· εἰς τὸ Σύνταγμα γίνεται λόγος περὶ τῶν γενικῶν καὶ ἀμετατρέπτων ἀρχῶν, οὐχὶ δὲ περὶ προσκαίρων ἐξαιρετικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὅποια δύναται ἡ Συνέλευσις νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον· ἂν δὲ ἡ Συνέλευσις παραδεχθῇ ἤδη τὴν συζήτησιν τούτων τότε ἀπειρία τοιούτων προτάσεων θέλει γεννηθῇ.

Παραδέχεται, ἐπρόσθεσεν ἕτερος πληρεξούσιος, ὡς πρὸς τὴν προκειμένην πρότασιν τῶν ἐποίκων τὴν διάκρισιν εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιπροσωπεύεσθαι, καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ ἐπομένως τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος συζήτησιν μόνον τοῦ πρώτου.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρετέθησαν ἄλλοι, ὑπὲρ τῆς συζητήσεως τῆς προτάσεως ὄντες, ὅτι καὶ ἂν δὲν ᾔηται κατάλληλον νὰ τεθῇ τι ἐντὸς τοῦ Συντάγματος περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεως, τὸ ὅποιον ζητοῦν οἱ ἐποικοὶ, ὡς ἐξαιρετικοῦ, δύναται ὅμως ἡ Συνέλευσις νὰ πράξῃ καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὅπως καὶ ἄλλοτε περὶ ἄλλων· περὶ τῆς εἰς τὰς δημοσίας θέσεις προτιμήσεως ἔγινε λόγος εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος, καὶ ἐξέδωκε τότε τὸ περὶ τούτου εἰδικὸν ψήφισμα, χωρὶς νὰ θέσῃ τι ἐντὸς τοῦ ἁρθροῦ. Τοῦτο ἔγινε καὶ εἰς τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς νῦν Βασιλίσσης· τοῦτο καὶ χθὲς ἀκόμη ὡς πρὸς τὴν παρομοίας φύσεως μὲ τὴν προκειμένην πρότασιν περὶ τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων Ἰατρικῶν· διὰ νὰ φανῇ λοιπὸν ἡ Συνέλευσις συνεπὴς μὲ τὰ προαποφασισθέντα, ἃς συζητήσῃ καὶ τὴν προκειμένην πρότασιν, καὶ ἃς ἀποφανθῇ περὶ αὐτῆς δι' εἰδικοῦ ψηφίσματος· ἐκ τούτων ἐξάγεται, εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν, ὅτι οἱ προτείναντες τὴν ἀναβολὴν καὶ παραπομπὴν τῆς προκειμένης προτάσεως, προκαλοῦν τὴν Συνέλευσιν εἰς προφανῇ ἀντίφασιν· θέλουν ὅ,τι χθὲς περὶ ἐποίκων ἀπεφάσισε· σήμερον· προκειμένου· ἐπίσης περὶ ἐποίκων νὰ τὸ καταστρέψῃ, καὶ νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν ἔχει τὰ αὐτὰ αἰσθήματα ὑπὲρ τῶν ἴσων ἐνώπιον τοῦ νόμου· δὲν πρόκειται, εἶπεν ἄλλος, περὶ ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ περὶ ἀποκεκτημένου δικαιώματος, καὶ ἐὰν ἀνεβλήθῃ μέχρι σήμερον ἢ περὶ αὐτοῦ συζητήσῃς, τοῦτο ἡ ἀνάγκη ὑπεγόρευσε.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθέντος τοῦ ἀντικειμένου, ὁ Πρόεδρος διέταξε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μέρους τῶν πρακτικῶν τῆς ΚΑ'. συνεδριάσεως περὶ τῆς συζητήσεως, ἡ ἀναβολῆς τῶν παρουσιαζομένων προτάσεως, εἰς δὲ τῶν Γραμματέων ἀνέγνω αὐτὸ, ἔχον οὕτω α. συγχρόνως δὲ νὰ μὴ παραδεχθῇ, μηδὲ συζητήσῃ ὅποιανδήποτε ἄλλην πρότασιν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὸ Σύνταγμα, εἰμὴ ἀφοῦ περατωθῇ ἐντελῶς ἡ συζήτησις τοῦ Συντάγματος v.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, ἐπρόσθεσεν ὁ Πρόεδρος, ὅτι κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Συνελεύσεως ἡ πρότασις τοῦ προαγορεύσαντος πληρεξουσίου, τῆς ὁποίας τὴν ἀνάκλησιν ἐμνήσθη, ἀνεβλήθη, ὡς ἄσχετος ὅλως δι' ὅλου μὲ τὸ Σύνταγμα· ἐπὶ δὲ τῆς προκειμένης, ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ ἐξετάσῃ, ἐὰν ἔχῃ σχέσιν, ἢ

ὄχι μὲ τὸ ἄρθρον 61 τοῦ Συντάγματος, καὶ ἐὰν τὸ πρῶτον, νὰ παραδεχθῇ τὴν συζήτησιν αὐτῆς, ἐὰν τὲ τὸ δεύτερον, νὰ τὴν ἀναβάλῃ· ἔθεσε δὲ τὸ ἐξῆς ζήτημα α ἡ Συνέλευσις θέλει τὴν συζήτησιν, ἢ τὴν μεταβολὴν τῆς περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐποίκων Θεσσαλῶν, Μακεδόνων, Ἡπειρωτῶν κλ. προτάσεως. ὁ Πρὶν δὲ, εἶπεν, ἡ Συνέλευσις ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐὰν θέλῃ νὰ ἀποφασίσῃ συγχρόνως καὶ περὶ τῆς προτάσεως τῶν Μανιατῶν, δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐγγράφου ἐκθέσεως τῶν.

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐκθέσεως ταύτης, παρατηρήθη ὑπὸ τινων πληρεξουσίων, ὅτι ἡ πρότασις τῶν Μανιατῶν ἀφορᾷ πραγματικὰ περιστατικὰ, καὶ στηρίζεται εἰς νόμους, ἀναφερομένους εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τὸν πληθυσμὸν, καὶ δὲν ἐλάπτει ποσῶς ἡ ἀναβολὴ τῆς. Τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου καθήκον εἶναι νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ περιστατικὰ ταῦτα, καὶ ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῶν. Ὅταν δὲ καθυποβληθῇ τὸ σχέδιον τοῦ νόμου εἰς συζήτησιν, τότε εἶναι καταλληλότερον νὰ συζητηθῇ καὶ ἡ περὶ τούτων πρότασις.

Ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις περὶ τούτων ἀπεφάνθη, ὅτι τὴν μὲν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ Μανιατῶν πρότασιν παραπέμπει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, καὶ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν αὐτῆς εἰς τὴν τοῦ ῥηθέντος νόμου συζήτησιν· τὴν δὲ περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων Θεσσαλῶν, Μακεδόνων, Ἡπειρωτῶν, Κρητῶν κλ. πρότασιν τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν παραδέχεται νὰ συζητηθῇ ἤδη.

Ἀρξαμένης ἔπειτα τῆς συζητήσεως ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ πληρεξούσιος πρῶτος λαβὼν τῶν λόγον, παρετήρησεν, ὅτι ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων του ἀναγκάζεται νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, οὐχὶ ὡς πληρεξούσιος, ἀλλ' ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων. Τὸ παρὸν ζήτημα δὲν πρέπει νὰ τὸ λύσωμεν μὲ τὴν ὁρμὴν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς καρδίας, ἀλλὰ μὲ ψυχρὸν καὶ ἀτάραχον νοῦν. Τοιοῦτρόπως ἐξετάζων τὸ ζήτημα, ἐπαρετήρησεν, 1) ὅτι διὰ τῶν τοιούτων ἐξαιρέσεων θὰ καταστρέψωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχεδὸν τὴν καθιερωθεῖσαν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, 2) ἀντὶ νὰ συγχωνεύσωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, παρεμβάλλομεν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐποίκων διαίρεσιν καὶ ἀντὶ νὰ ὠφελήσωμεν, θέλομεν βλάψῃ, διότι δὲν πρόκειται νὰ τοὺς δώσωμεν γαίας, ἀλλὰ πολιτικὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπολαμβάνουν ἐξ' ἴσου ἀνεὺ διακρίσεως. Δὲν βλέπω πραγματικῶς ποῖον

καλὸν θέλουν προσκτήσει οἱ ἔποικοι διὰ τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων δικαιωμάτων· καὶ τοι δὲ ἔχων τὸ αὐτὸ αἶσθημα καὶ ἐγὼ καὶ τοι κατέχομαι ὑπὸ συμπαθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς συναδελφοὺς τούτους καὶ ὁμογενεῖς, οἵτινες ἔπαθον ἀνήκεστα δεινὰ ὑπὲρ πατρίδος, χρεωστῶ ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ συνείδησίς μου δὲν πείθεται νὰ παραχωρήσωμεν τοιαύτας διακρίσεις καὶ ἐξαιρέσεις. Οὐδὲν ἔθνος δικαιούται νὰ ἐπεμβάινῃ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμὸν τοῦ ἄλλου, καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι, ὅταν μέτρον τι δὲν ὠφελῇ ποσῶς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ δύναται νὰ διεγείρῃ ἐξωτερικὰς ὑπονοίας, πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγωμεν. Δὲν πρόκειται νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς τοὺς ἐποίκους δι' ἐξαιρέσεων πραγματικὰ δικαιώματα ὠφελείας, ἀλλὰ ἰδανικόν τι δικαίωμα ἀντιπροσωπείας, τὸ ὑποῖον διὰ ν' ἀπολαύσῃ θὰ εἶναι ἡναγκασμένοι νὰ ὑποκύψωσιν εἰς νέαν πάλιν μετανάστευσιν, ἐνῶ ἕκαστος ἀποκατεστάθῃ εἰς τινα τόπον, ἀπέκτήσῃ κτήματα, συνέδρῃ συγκεντρικὰς σχέσεις κλπ. νὰ ἐγκαταλείψωσιν ὑπάρχοντα συμφέροντά των χωρὶς τινος ὠφελείας, διότι ἔχουσιν ἤδη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι πληρέστατα, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες· ἀφ' ἐτέρου δὲ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀφορμὴ τις, κυνδυνεύωμεν νὰ δώσωμεν ὑπονοίας ἐξωτερικῶς. Τὸ χθὲς ἀποφασισθὲν ὑπὲρ τῶν ναυτικῶν νήσων δὲν ἦτον ἐξαίρεσις, ἀλλ' ἀποκεκτημένον δικαίωμα διὰ νόμου ἐπειδὴ ἀπέναντι τοῦ ἔθνους ἡ θέσις τῶν ναυτικῶν νήσων ἦτον ἐξαιρετικὴ, καὶ χάριν ταύτης τῆς διακεκριμένης καὶ ἐξαιρετικῆς θέσεως, ἐδόθη αὐτοῖς διὰ νόμου τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὡς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης, μὴ ἔχοντος τοῦ ἔθνους ἄλλους τρόπους, δι' ὧν νὰ ἐκφράσῃ τὸ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων φρόνημα· διαφέρει τὸ σημερινόν, καὶ ἂν παραχωρήσωμεν, θὰ πέσωμεν εἰς ἀπειρίαν ἐξαιρέσεων, καὶ ἀντὶ νὰ καθιερώσωμεν, θέλομεν καταστρέψει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, διὰ τὴν ὁποίαν συνήλθομεν ἐνταῦθα.

Ἄλλος δὲ μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς προτάσεως, δὲν θέλει, εἶπεν, ἔμβει εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος, θεωρεῖ ὅμως χρέος του, καὶ χρέος Ἑλληνικὸν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τινὰς παρατηρήσεις τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τοιοῦτοτρόπως, ὡς Ἕλληνας ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ἐπιθυμίαν, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὴν καρδίαν του ὑπὲρ τῶν συναδελφῶν καὶ συναγωνιστῶν. Οἱ πρῶτοι λόγοι ἐπήγαζον ἀπὸ ψυχρὰν σκέψιν, καὶ οἱ δεῦτεροι ἦσαν ἐκφράσεις εὐγενῶν τῆς καρδίας αἰσθημάτων· εἰς τὴν Συνέλευσιν ἤδη μένει νὰ ἐκλέξῃ ποίους ἐκ τῶν δύο προτιμᾷ, ἐὰν οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀναγνωρίσωσιν εἰς τοὺς μεταναστεύσαντας συναγωνιστάς των τὸ

δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχαιρον, τοῦτο, εἶπεν ὁ προλαλήσας, δὲν θέλει τοὺς ὠφελήσει, ἀλλὰ μᾶλλον θέλει τοὺς ἐλάψει· ἀλλ' ὑμεῖς, οἵτινες ἐλάβετε τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Τούρκων ἡγωνίσθητε, ὅχι διότι εἵχατε στερήσεις τροφῶν καὶ ἐνδυμάτων, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνάγκησιν τοιοῦτου δικαιώματος, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀγωνιζόμενοι, ἐθυσιάσατε καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν. Καὶ πρὶν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου εἵχαμεν δημοτικά καὶ ἐπαρχιακὰ δικαίωματα, καὶ μολαταῦτα ἐκάμαμεν τὴν μεταβολὴν διὰ τὴν ἀνάγκησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεως, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ἔθνος λαμβάνει μέρος εἰς τὴν Κυβέρνησιν του. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ εἵχαμεν καὶ πάλιν τὸ ἀνεκτήσαμεν, καὶ εἶναι δίκαιον νὰ δοθῇ καὶ εἰς τοὺς μετανάστας, οἵτινες συναγωνισθέντες διὰ τὴν ἀνάγκησιν του, τὸ ἀπήλαυσαν ἄλλοτε ὡς καὶ ἡμεῖς αὐτοί. Ὅχι ἐλάβην, ἀλλὰ τὴν μεγαλητέραν εὐτυχίαν θὰ αἰσθανθῶσιν, ὅταν καὶ πάλιν τὸ ἀπολαύσωσιν. Ἡ παραχώρησις τοῦ δικαιώματος τούτου, εἶπεν ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν· ἀλλὰ μήπως πρόκειται νὰ δώσωμεν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὰς ἐκτὸς ἐπαρχίας τῆς Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ἡπείρου κλπ.; ὅχι, τὸ δικαίωμα τοῦτο πρόκειται νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι μετανάστας ἐκ τούτων τῶν μερῶν, οἵτινες ἀπέκτησαν ἴσα δικαίωματα καὶ εἶναι πολῖται Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Δὲν ἔχει ποσῶς δίκαιον νὰ ἐπέμβῃ ἡ γειτονικὴ ἐπικράτεια, ὅταν ἡμεῖς πρόκειται νὰ διοργανίσωμεν τὸ ἐσωτερικὸν μας. Τὸ Βουλευτικὸν εἶναι τὸ μέγα σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνυψοῖ τὰ ἔθνη. Τίς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχομεν τὸ κοινωνικὸν τοῦτο πανεπιστήμιον, ὡσὰν νὰ ἔλεγεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ὄθωνος, διότι φωτίζεται ἡ Ἀνατολή.

Μετὰ τοῦτον δὲ ἄλλος πληρεξούσιος ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ παρόντος ζητήματος ἀγορεύσας, προκειμένου, εἶπεν, νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι μετanasτῶν πρότασιν, ἀποκτᾷ θάρρος καὶ τόλμην, τὴν ὁποίαν χρεωστεῖ εἰς τὸν προαγορεύσαντα Πρόεδρον τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου. Διέκρινα τὸν ἀγωνιστὴν τοῦτον, ὡς καὶ πᾶς πληρεξούσιος ἀπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἠνυχκασμένος ἀνέβη εἰς τὸ βῆμα νὰ ἐπιφέρῃ ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων του παρατηρήσεις τινάς· ἀνέδειξεν οὗτος καρδίαν γενναίαν καὶ Ἑλληνικὴν, καὶ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν εἶναι, ὅτι τοιαῦτα θέλουν ἀναδιχθῇ καὶ αἱ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων· διαιρέσας ἀκολούθως ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις τὴν ἐξέτασιν τοῦ προκειμένου, α) εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ δικαιώματος τὸ ὁποῖον ἀπέκτησαν, καὶ ἔχουν οἱ μετανάσται ν' ἀντιπροσωπευθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν. β) εἰάν ᾔναι ἀνάγκη

τοῦ δικαίωματος τούτου, ἂν δηλαδὴ ἄνευ τούτου δύναται ἢ ὕχει
ν' ἀντιπροσωπευθῶσιν ἀπὸ τοῦς Βουλευτάς τῶν μερῶν, ὅπου εἶναι
ἐγκαταστημένοι, καὶ γ) ὑπὸ τὴν ἐποψὶν τοῦ Δημ. συμφέροντος,
ἐξηκολούθησεν οὕτω· δὲν θέλω, εἶπεν, ἐπαναλάβει ἤδη, ὅσα
ἄλλοτε ἀντίχρησαν ἀπὸ τοῦ ἔγματος τούτου περὶ τῶν ἀποτελεσ-
μάτων τοῦ ἀγῶνος, τὰ ὅποια, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾔσαν ἐθεωρή-
θησαν ὡς προϊόν ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὰς μεγάλας
ταύτας ἀληθείας τῆς ἐπαναστάσεως, ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἐκήρυξαν
καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὰς γνωρίζετε κάλλιστα, διότι ὑμεῖς εἴσθε τὰ
πρόσωπα τῆς ἐπαναστάσεως· θέλω μόνον ἀποδείξει, ὅτι ὅλαι
αἱ λαβοῦσαι τὰ ὅπλα Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι καὶ νῆσοι ἐθεώρησαν
ἀπ' ἀρχῆς ὡς ἀποτελοῦσαι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Ἑλληνικὸν Κράτος,
καὶ διὰ ῥητοῦ γράμματος νόμου θέλω ἀποδείξει τὸ δικαίωμα
τῆς ἀντιπροσωπείας γενικῶς καὶ ἐξίσου ἀνῆκον εἰς ὅλας ταύτας
τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἐνεργηθὲν παρ' αὐτῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη βεβαίως
τὸ δικαίωμα τοῦτο ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀμφισβητηθῇ πρὸ τῶν
1829 πρὶν τῆς παύσεως τοῦ ἀγῶνος· σήμερον κατὰ πρῶτον
παρουσιάζεται τὸ ζήτημα, ἂν οἱ Θεσσαλοὶ, Μακεδόνες, Ἰπεί-
ρῳται, Κρήτες κλπ. ἐν Ἑλλάδι μετ' ἀναστεύσαντες ἐκ τῶν μερῶν
τούτων ἔχῃσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν Βουλὴν.
Ὅτε οἱ γένναλοι ἀγωνισταί, τεινάζοντες τὴν κόνιν τῆς μάχης,
ἐνομοθέτουν καθήμενοι ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν δένδρων, οἷδεις
ἐφ' ἀντάζοντο τὴν ἀμφισβήτησιν τοῦ ποῖος εἶναι, καὶ ποῖος δὲν
εἶναι πολίτης Ἑλλήν· τὸ ζήτημα τοῦτο σήμερον ἐγεννήθη. Τότε
ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἦτον ἐν πνεύματι
ἡνωμένοι εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου Ἑλλήνου. Τότε ἐθεσμοθέτουν
εἰς τὰ Σύντάγματα, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια εἶναι μία καὶ
ἀδιαίρετος, συγκειμένη ἀπὸ ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, ὅσαι
ἔλαβον, ἢ θὰ λάβωσι τὰ ὅπλα· ἐψηφίσθησαν ταῦτα διὰ τὰς ἐντὸς
τοῦ Κράτους μόνον ἐπαρχίας· ὅχι βέβαια, διότι καὶ αἱ ἐκτὸς
ἔλαβον τὰ ὅπλα, καὶ τότε μάλιστα οὐδεμία ὑπῆρχε διοικητικὴ
διαίρεσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας· ἐψηφίσθησαν ταῦτα, διότι
ὑπῆρχεν ἀμφισβήτησις περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων
τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, καὶ ἐκείνων τῶν ἀποκλεισθέντων μερῶν;
μήτε τοῦτο, διότι ἄλλοι οἱ αὐτοὶ ἐθέσπισαν, ὅτι τὰ ἐκ τοῦ
πολέμου ἀγαθὰ εἶναι κοινὰ εἰς ὅλους τούτους, θεσπίζοντες ταῦτα
μάλιστα εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οὐδεμία ἐλπίς ὑπῆρχεν, ὅτι αἱ ἐκτὸς
ἐπαρχίαι ἤθελον ποτὲ συμπεριληφθῇ ἐντὸς τοῦ Κράτους, διότι
ὅλοι τότε ἦτο βέβαιοι, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἤθελεν ἔχει τὴν ἄλλοτε
ἐλπίζομένην ἑκτασιν, ἐνόουν, ὅτι αἱ ἐπαρχίαι μόνον διὰ τῆς
ρπάθης ἀποκτῶνται, καὶ ὅτι θέλουσιν ποτὲ ὑπάρξει ἐν τῇ Ἑλλάδι

ἐπαρχίαι ἐλεύθεραι, ἐντὸς τῶν ὁποίων θέλουσι συμπεριληφθῇ πάντες οἱ τὸν κοινὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι καὶ στερηθέντες τῶν ἐπαρχιῶν των, θέλουσι διακρίνεσθαι πάντοτε ἐκείνων, καὶ θέλουν ἔχει ἴδιον δικαίωμα ἀντιπροσωπεύσεως εἰς τὰς Βουλὰς.

Αὐτὸ εἶναι τὸ κεκτημένον δικαίωμα, καὶ ποῖον δικαίωμα; σὰς τὸ εἶπεν ὁ πρὸ ἐμοῦ λαλήσας, καὶ ὑμεῖς κάλλιστα τὸ γνωρίζετε. Τὰ ὅρια ἐκτοτε ἦσαν γνωστά, καὶ οὐδεὶς ἠγνόει, ὅτι αὗται ἐμελλον νὰ μένωσιν ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ζυγοῦ. Τὰ ἀποκτηθέντα τότε δικαιώματα δὲν εἶναι δυνατόν ἤδη νὰ ἀναιρεθῶσιν· ἢ διότι ἠλλαξαν αἱ περιστάσεις, καὶ ὁ ἀγὼν ἤδη ἔπαυσεν, δυνάμεθα σήμερον νὰ κατασφύσωμεν τὰ ἐκ τοῦ ἀγῶνος δικαιώματα; ἀλλὰ τοιαῦτα δικαιώματα μόνον εἰς τὰς δοκιμασίας, καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου ἀποκτῶνται. Τὸ δικαίωμα ὑπάρχει καὶ ἐνεργεῖται, ἴσως εἴπωσιν ἄλλοι· ἢ δὲ ἐξάσκησίν του γίνεται ἄλλως· ὅχι, τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν ἐδόθη εἰς τὰ ἄτομα, ἀλλ' εἰς τὰς ὁλομελείας αὐτῶν, ὡς εἰς ὁλομέλειαν ἐπαρχίας.

Τὸ δεύτερον μέρος, δηλαδή ἐὰν ᾖ ἀνάγκη τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐπαρατήρησεν, ὅτι καὶ ἠθικαὶ καὶ ὕλικαὶ ἀνάγκαι ἀπαιτοῦν τὴν χρῆσίν του. Ὅλων κοινὴ πατρίς εἶναι ἡ Ἑλλάς, εἶπε, καὶ πρὸς πάντας ἀποδίδει ἴσα τὰ θελγητρά της, καὶ μολαταῦτα ὑπάρχουν διακρίσεις εἰς ἐπαρχίας, πόλεις, κώμας, πρὸς τὰς ὁποίας ὑπάρχει εἰς ἐκάστου καρδίαν ἀνώτερόν τι φίλτρον· ὑμεῖς πάντες εὐτυχεῖτε κατὰ τοῦτο, καὶ πάντας σὰς συνδέει ἐκτὸς τοῦ κοινοῦ ἰδιαίτερος τῆς συγγενείας τῶν συμπολιτῶν τῶν συγχωρικῶν δεσμός, καὶ ἂν τις ἔλεγε πρὸς ὑμᾶς, εἰς μόνος δεσμός νὰ ᾖ ὁ τοῦ Ἑλλήνος, ἠθέλατε ἀντισταθῆ; διατί πρὸς ἡμᾶς ἀρνείσθε τοιοῦτον δεσμόν; ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ συνδεθῶμεν οὕτω, ὅχι ὡς ἄτομα διεσκορπισμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' ὡς ἐν σῶμα, ἔχοντες καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους τῆς ἰδίας πατρίδος δεσμούς. Ποῖος δύναται νὰ φαντασθῇ, ὅτι τοιουτοτρόπως διεσκορπισμένοι θέλομεν δυνηθῆ ν' ἀντιπροσωπευθῶμεν εἰς τὴν Βουλὴν; ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἔχομεν κοινὰ συμφέροντα, καὶ μολαταῦτα ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει τοὺς ἰδίους τῆς ἀντιπροσώπους Βουλευτάς, ἂν καὶ οὗτοι θεωρῶνται Βουλευταὶ τοῦ ἔθνους· διεσκορπισμένοι εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ὡς ἄτομα ἀνήκοντα εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου κατοικοῦμεν, πῶς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀντιπροσώπους τῶν κοινῶν δικαιωμάτων μας; ὑπάρχουν καὶ μετὰξὺ ἡμῶν χῆραι καὶ ὀρφανὰ, καὶ τόσα δικαιώματα, τὰ ὅποια ἄλλως εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιπροσωπευθῶσιν.

Ἐξετάζων τέλος τὸ ζήτημα εἰς τὸ τρίτον μέρος ὑπὸ τῆς ἐποψίν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, δὲν ἀναφέρω, εἶπεν, ὅτι ὁ

Ἑλληνικὸς ἀγὼν δὲν ἐπεραιώθη, ὡς ἄλλος πληρεξούσιος ἀνέφε-
ρεν. Ἐν τούτοις ἀναφέρω ἀλήθειάν τινα ἀλάνθαστον, ὅτι μεταξὺ
τῶν Ἑλλήνων ἐν γένει ἐλευθέρων καὶ μὴ, ὑπάρχει ἠθικὸς τις
δεσμὸς ἀδιάρρηκτος. Δὲν ἐννοῶ δὲ μὲ τοῦτο, ὅτι πρέπει νὰ
ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀπελευθερώσεως τῶν
ὑποδεδουλωμένων μερῶν· θὰ μένωσι καὶ ταῦτα εἰς τὴν παροῦσαν
κατάστασιν ἕως ὅτου ἡ θεία βουλή ἀποφασίσῃ τι καὶ περὶ αὐτῶν.
Τὸν ἐθνικὸν τοῦτον δεσμὸν ἀναφέροντες οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ
μᾶς ζητήσῃ λόγον, διότι οὐδένα μὲ τοῦτο προσβάλλομεν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι πρὸ 15 ἡδὴ ἐτῶν ἀποκαταστημένη
κυβέρνησις, καὶ πρὸ δέκα ἡ Βασιλεία, καὶ ἂν ἡ ἀλήθεια αὕτη
δὲν ἦτον ἀλάνθαστος, δὲν ἤθελαν ὀνομάζεσθαι οἱ εἰς τὰ ἀπώτατα
τοῦ κόσμου ἐγκαταστημένοι ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐκείνων ἐπαρχιῶν
καταγόμενοι, Ἕλληνες· διὰ τοῦτο μὴ παραδεχόμενοι Βουλευτὰς
ἡμῶν ἐντὸς τῆς Βουλῆς, δὲν θὰ εἶπη, ὅτι δὲν θέλετε νὰ μᾶς
δώσητε τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας, ἀλλ' ὅτι μᾶς ἀπο-
διώκετε διὰ παντός. Ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος τότε θέλει τρο-
μάξει, διότι ἅπαντες ἀναμένουσι νὰ ἴδωσιν, ἂν ἡ σημερινὴ Ἑλλὰς
εἶναι ἡ Ἱερουσαλὴμ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας. Ἀλλ' ὅχι, δὲν
ἀποδίδω εἰς οὐδένα ἐξ ὑμῶν τοιαύτην ιδέαν, διότι ἐγνώρισα
πάντοτε τὰ αἰσθήματά σας, ὅσakis τὰ ζητήματα ταῦτα σᾶς
ἐπαρουσιάζοντο ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν ὄψιν των. Χθὲς ἐδόσατε ζωηρὸν
παράδειγμα τούτων εἰς τὸ περὶ Ψαρρίανων ζήτημα. Ὅλοι ἐνό-
ησαν τὴν ἐθνικὴν ιδέαν, καὶ διὰ μιᾶς ἠλεκτρίσθησαν, χωρὶς τινὰ
ἀμφισβήτησιν ἀποδεχθέντες τὴν πρότασιν.

Ἐρχόμενος ἐπὶ τέλος εἰς τὴν πρακτικὴν τοῦ προκειμένου ζη-
τήματος ἔποψιν, ἀναγνωρίζει, εἶπε, καὶ αὐτὸς τὴν ἀνάγκην τοῦ
συνοικισμοῦ των, καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην ὅλοι ἀποδέχονται·
ζητοῦμεν μόνον ἡδὴ νὰ ψηφίσῃτε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώ-
ματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεώς μας καὶ νὰ μᾶς ἐπιβάλητε τὴν
ὑποχρέωσιν τοῦ συνοικισμοῦ ὑπὸ προθεσμίαν, ἥτις νὰ ᾔναι ἀνά-
λογος τῶν δυσκολιῶν, αἵτινες προτίθενται εἰς τὴν ταχίστην
ἐκτέλεσιν τοῦ συνοικισμοῦ, παρατεινομένην εἰς τὸ διάστημα
τριῶν βουλευτικῶν περιόδων.

Σύμφωνα δὲ μετ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐπρότεινε τὴν παρα-
δοχὴν τοῦ προτεινομένου ὡς σχεδίου ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον
ἀνέγνωσεν· ἔχει δὲ οὕτω·

*Ἡ τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴ
τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.*

Ψηφίζει.

Εἰς τοὺς ἐκ τῶν μερῶν τῆς στερεᾶς καὶ τῶν νήσων τῶν λα-

θόντων ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τὰ ὄπλα μετανασεύσαντας, καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποκατασταθέντας πολίτας Ἕλληνας, ὅσοι εἶχον μέχρι τοῦδε τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιπροσωπεύεσθαι ἐντὸς τῶν ἔθνικῶν Συνελεύσεων καὶ Βουλῶν, διατηρεῖται τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ συνοικισθῶσιν ἐντὺς τοῦ Κράτους πρὸ τῆς λήξεως τῶν τριῶν πρώτων Βουλευτικῶν περιόδων.

Νόμος ἰδιαίτερος, ἐκδοθησόμενος ἐντὸς τῶν αὐτῶν περιόδων θέλει προσδιορίσει τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν συνοικισθησομένων.

Τὸ παρὸν ψήφισμα θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος.

Ἄλλος δὲ τῶν πληρεξουσίων εἶπε, θέλω ὁμιλήσει κατὰ συνείδησιν, καὶ ἐκθέσει ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰς κρίσεις μου, ἐὰν αὐτὸ στηρίζεται ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ λόγος εἶναι ἐὰν τὰ σωματεῖα πρέπη νὰ ἔχωσιν ἀντιπροσώπους· διὰ νὰ προδῶμεν λογικῶς εἰς τὴν λύσιν τούτου ἃς ἐξετάσωμεν, ποία εἶναι ἡ τῆς ἀντιπροσωπείας ἔννοια, τί ἐννοοῦσι σήμερον τὰ ἔθνη μὲ τὴν λέξιν ἀντιπροσωπείαν. Ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ ἀντιπροσωπεία ἐπενοήθη ἐπ' ἐσχάτων πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, ὥστε καὶ ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν νὰ προστατεύεται, καὶ ἡ ἰδιοκτησία αὐτῶν νὰ μὴ παραβιάζεται ἐκ τῆς ἀμέτρου τῶν φόρων ἐπιβολῆς, καὶ τῆς κακῆς αὐτῶν χρήσεως. Τούτου δὲ ἐνεκα ἐνεργεῖται ἡ τῶν ἀντιπροσώπων ἐκλογή κατ' ἐπαρχίας, ἥτοι κατ' ἐκτάσεις γαιῶν, ὅπου ὑπάρχει ὠρισμένος ἀριθμὸς προσώπων καὶ ἰδιοκτησιῶν.

Οἱ αἰτούμενοι τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἶπον, ὅτι ἔχουσι νὰ προστατεύωσι τὰ δικαιώματα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι μεταναστευσάντων ἐκ τῶν ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἐπαρχιῶν, αἵτινες ἔλαβον τὰ ὄπλα, ἀλλὰ μήπως καὶ οὗτοι δὲν ᾔναι πολῖται; μήπως καὶ τούτων τὰ συμφέροντα δὲν θέλωσι προστατεύεσθαι ἐξ αὐτῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους αἱ ἐπαρχίαι, ἐν αἷς καὶ αὐτοὶ εἰσὶ συγγενῶν, θέλουσιν ἐκλέξει; Ὁ ἀντιπρόσωπος δὲν ἀντιπροσωπεύει διεσπαρμένα τῇ δε καχεῖσε ἄτομα· ἄλλως προξενεῖον καθίσταται ἡ Βουλὴ· εἶπον, ὅτι ἂν δεχθῆτε ἀντιπροσώπους ἐξ αὐτῶν, ὅτι ἀποδιώκετε αὐτοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς καὶ τοὶ μὴ αὐτόχθων, οὐ μόνον δὲν ἀπεδιώχθην, ἀλλὰ καὶ ἐτιμήθην μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ πληρεξουσίου. Ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι συμφέρει τοῦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ἐὰν τὸ συμφέρον λαμβάνητε ὑπ' ὄψιν, διὰ τί τότε νὰ μὴ ζητήσωμεν ἀντιπροσώπους καὶ ἐκ τῶν Ῥοδίων καὶ τῶν Ἰώνων κλ; Οὐ μόνον δὲν εἶναι συμφέρον τοῦτο,

ἀλλὰ τὸ ἐναντίον καὶ ἐπιβλαβές, διότι ὡς ἐκ τούτου α) θέλουσιν ἀναγκασθῇ οἱ εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ἐγκατασταθέντες μετανάσται νὰ καταλείψωσι τὰς ἰδιοκτησίας των διὰ νὰ συνοικισθῶσιν εἰς νέον ἄλλον τόπον, β) θέλει σπαρῇ ἡ διχόνοια μεταξὺ αὐτοχθόνων καὶ ἑτεροχθόνων, ἐνῶ τώρα ἠνωμένοι ὄντες, ζῶσιν ὡς ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους· εἶπε πρὸς τούτοις, ὅτι εἶναι κεκτημένον δικαίωμα· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν περιορίζετε ἡ κυριαρχικὴ τοῦ ἔθνους δύναμις· ἐπὶ τέλους εἶπε, καθὼς προσέβαλε τὸ ἀρχαιρεσιακὸν ψήφισμα, οὕτω καὶ τώρα προσβάλλει τὴν περὶ ἀντιπροσώπων ἀξίωσιν τῶν σωματείων. Ἄν ὅμως συνοικισθῶσι, τότε οὐροεῖ, ὅτι πρέπει νὰ χορηγηθῇ εἰς αὐτοὺς τοῦτο τὸ δικαίωμα.

Ἄλλος δὲ ἀντέλεξε ταῦτα· ἡ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀποδοθεῖσα παρὰ τῆς Συνελεύσεως εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μεταναστεύσαντας δικαιοσύνη, καὶ ἡ πρὸς τὸν ἐθνισμόν λατρεῖα ὑμῶν μ' ἔπεισε ν' ἀναβῶ τὸ εἶμα, καὶ νὰ ἐπικαλέσωμαι καὶ τὴν ὑμετέραν ψῆφον περὶ δικαιώματος ἐπίσης τιμαλφέςατου· ἐννοῶ ὅτι μετὰ τὴν ἀγέρυσιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ ζήτημα κατέστη ἀκανθώδες καὶ δυσχερές, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι θέλουσι διαλυθῇ οἱ διστυχμοὶ ὑμῶν, ἂν δώσητε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους μου. Ὁ προλαλήσας ἐράνη, ὅτι ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου· ποῦ στηρίζεται, εἶπεν, αὐτός; τὰ προηγούμενα, τὸ δίκαιον, τὸ συμφέρον, τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ὑπὲρ ὑμῶν· τὸ δικαίωμα αὐτὸ θεμελιῶται εἰς ἀπόφασιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἱερὰν καὶ ἀπαράβιαστον· δὲν συμφωνῶ τῷ προλαλήσαντι, ὅτι δύναται ἀπολύτως νὰ καταστρέψῃ κεκτημένα δικαιώματα ἢ Συνέλευσις· ἐπιβλαβῆ δικαιώματα δύναται νὰ καταστρέψῃ, οὐχὶ ὅμως τὰ κεκτημένα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, καὶ ἐκπηγάσαντα ἐκ τῶν τάφων τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων.

Ἡ Συνέλευσις καθὸ δικαία δὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ τὰ τοιαῦτα δικαιώματα. Ὑμεῖς αὐτοὶ ἐκάματε τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζήνος καὶ τὸν χορηγοῦντα ἡμῖν τοῦτο τὸ δικαίωμα νόμον, (ἀνέφερε νόμον συνελεύσεως Τροιζήνος). Τὰ ὑπὸ τούτου παραχωρούμενα ἡμῖν δικαιώματα διακρίνονται εἰς ὕλικὰ καὶ ἠθικὰ, καὶ ἡ διάκρισις αὕτη καταγγέλει τοῦ νομοθέτου τὴν ὀξύνοϊαν· δὲν ἐννοῶσεν οὗτος, εἰπὼν δικαιώματα πολίτου τὴν ἀπονομὴν ὀλίγων στρεμμάτων γῆς, ἀλλ' ἐν γένει τὰ πολιτικὰ ὅλα δικαιώματα, ὧν κορωνὶς θεβαίως εἶναι τὴ προκείμενον τῆς ἀντιπροσωπεύσεως δικαίωμα, διότι ἄνευ τούτου, τὰ δικαιώματα οὔτε προστατεύονται, οὔτε πραγματοποιοῦνται· ἄνευ ἀντιπροσωπείας δικαιώματα ἢ καὶ στηρίζονται· ἀποβλέψατε εἰς τὰ πρὸ μικροῦ γενόμενα διὰ νὰ

πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης· διὰ τί συνήλθετε ἐνταῦθα, διὰ τί θέλετε συνέλθει καὶ τοῦ λοιποῦ περιοδικῶς; μήπως διότι δὲν ἔχετε δικαιώματα; οὐχὶ, ἀλλὰ διότι τὰ δικαιώματα ὑμῶν δὲν πραγματοποιοῦνται, ἂν δὲν ἐπαγρυπνῆτε ὑμεῖς αὐτοί· ἀλλὰ θέλετε μᾶς εἰπεῖ· δὲν εἴσθε δημόται, καὶ ἐγκαταστημένοι εἰς δήμους; δὲν μετέχετε τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ἐκλογῶν, καὶ δὲν θέλετε μετὰσχει ἐπίσης καὶ τῶν βουλευτικῶν; ναι, ἀλλ' ὑπάρχει διάκρισις μετὰξὺ ἀτόμων καὶ ἔθνικῶν προσώπων· ὡς ἄτομα μᾶς ἐδέχθητε καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν χάριν· ἀλλ' ἤδη δὲν πρόκειται περὶ τούτου, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ δάκρυα, πρέπει ν' ἀντιπροσωπευθῶσι· δὲν θέλομεν ἀντιπροσωπεύει ἐπαρχίας, διότι εἴμεθα κάτοικοι τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀλλ' ἂν αἱ ἐπαρχίαι ἐξέλιπον ἀπὸ ἡμᾶς, δὲν ἐπιζῶσι τάχα αἱ θυσίαι ἡμῶν, οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ ἀνίατα δεινὰ, τὰ ὁποῖα ἐπάθομεν διὰ τὴν Ἑλλάδα; τίς θέλει ὑψώσει τὴν φωνὴν διὰ τὸν ὄρφανόν, καὶ τὴν χήραν τοῦ Κρητὸς, διὰ τὸν ἀνάπηρον Σουλιώτην τὸν συρόμενον εἰς τὰς ὁδοὺς, διὰ τὸν ἐλεεινῶς τηκόμενον ἐν τῇ ἐνδείᾳ Μακεδόνα, Σάμιον, Κάσσιον, καὶ λοιποὺς, εἰμὴ πάλιν Κρής, Σουλιώτης, Μακεδὼν κτλ. ὅστις γνωρίζει ταῦτα; ἐν μόνον ἐκ τῶν πολλῶν ἀναρέρω εἰς παράδειγμα· μικρὸς συνοικισμὸς ἐγείρετο πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν εἰς Ἀταλάντην· οἱ συνοικισθησόμενοι ἔλαβον ἀπείρους ὑποσχέσεις, αἵτινες ὅμως πώποτε δὲν ἐξεπληρώθησαν· πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐπεσκέφθην τοὺς συμπολίτας μου τούτους, καὶ εἶδον ἄνδρας ἀγωνισθέντας τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα, ἄλλους πίπτοντας ὑπὸ τοῦ πόνου τῶν πληγῶν, ἄλλους ἀπεγνωσμένους, ὅτι κατελείπουσι τὰς θυγατέρας τῶν ὀρφανῶν, καὶ εἰς τὴν μανίαν τῆς σφαίρης, καὶ ἄλλων τὰ τέκνα ἐκτείνοντα χεῖρα ἐκέτιδα εἰς τοὺς διαβαίνοντας τὰς ὁδοὺς. Ὅλων τούτων τῶν δικαιωμάτων τὸ ἄθροισμα νὰ μὴν ἀντιπροσωπεύηται, νὰ μὴν ἔχη οὐδένα προστάτην; ὁ συνοικισμὸς δὲν ἐπραγματοποιήθη, καὶ ἴσως ποτὲ δὲν θέλει πραγματοποιηθῆ, ἂν δὲν ὑπάρξῃ ἀντιπρόσωπος αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ θέλει συμβῇ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συνοικισμοὺς τῶν Κρητῶν, τῶν Ἰππειωτῶν καὶ τῶν Μακεδόνων· ἂν ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀντιπροσωπείας σύστημα, ἂν οἱ συνοικιζόμενοι εἶχον ἰδίους παραστάτας, ἡ Ἑλλὰς δὲν ἤθελεν ἔχει βεβαίως τὸ δυστύχημα νὰ ἰδῇ ἀποχωροῦντας εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν τόπους τόσους Σαμίους, τόσους Κρήτας κ. λ. τοῦτο πείθει ἡμᾶς νὰ ζητήσωμεν ἀντιπροσώπους σήμερον καὶ μόνον στενὸς ἐγωῖσμὸς μὴ ἐπιτρέπων οὐδεμίαν εἰς τὰ πράγματα ἑκτασιν, ἐδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ, ἅς ἀνατεθῇ εἰς ἄλλους ἢ τῶν δικαιωμάτων σας ὑπεράσπισις, διότι δὲν ἔχετε τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμόν· τὸ τοιοῦτο καὶ

ταστρέφει τὸ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως συμφέρον, διότι πᾶν ἰδιαίτερον συμφέρον ἀπαιτεῖ καὶ ἴδιον παραστάτην, δι' ὃν λόγον καὶ τὰ συμφέροντα δύο ἐπαρχιῶν δὲν ἀνατίθενται εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτόν· δὲν εἶναι πιθανόν, ὥστε τὰ συμφέροντα τῶν συνοικισθέντων ἐν Ἀταλάντῃ νὰ ᾔναι εἰς ἀντίθεσιν μὲ ἐκεῖνα τῶν κατοίκων αὐτῆς; ἐπομένως ποῖον διδόμενον ἔχομεν, ὅτι τὰ συμφέροντα αὐτῶν θελουσιν ἀντιπροσωπευθῆ δεόντως παρὰ τοῦ παραστάτου Ἀταλάντης; ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι ἐλλεῖπει ὁ ἀριθμὸς ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν δὲν εἶναι δυνατόν πώποτε ν' ἀποκτήσωμεν, ἂν δὲν λάβωμεν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἔχωμεν μέρος εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν· ἐκτὸς τούτου ἡ βαρύτης τῶν δικαιωμάτων εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ ἀριθμοῦ, συνίσταται εἰς τὴν διάφορον φύσιν αὐτῶν, καὶ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτεραν παράστασιν· διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀντιπροσωπεύονται πανεπιστήμια, καὶ οἱ πέντε λιμένες αὐτῆς, ἂν καὶ περιέχονται ἐντὸς ἐπαρχιῶν, διότι τὰ συμφέροντα αὐτῶν τῶν ἠθικῶν προσώπων χρήζουσιν ἰδιαίτερας προστασίας. Ἐπίσης εἰς τὴν Γερμανίαν ἀντιπροσωπεύονται τὰ πανεπιστήμια, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον νομίζω, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν καὶ τὸ ἡμέτερον πανεπιστήμιον νὰ ἔχῃ παραστάτην εἰς τὴν Βουλὴν· Τὸ ἡμέτερον δικαίωμα εἶναι καθιερωμένον, καὶ ὄχι ἐξαιρετικόν, ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικόν ἂν ᾔτο, ἔχομεν παραδείγματα ἄλλων ἐθνῶν παραδεχθέντων τὰς τοιαύτας ἐξαιρέσεις.

Ἄν δὲν δοθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τοὺς πρόσφυγας, παρατηρήσατε, ὅτι δὲν δίδεται οὐδὲν πλέον αὐτοῖς, παρὰ ὅσα ὁ νόμος τῆς ἰθαγενείας παρέχει μετ' ὀλίγον χρόνου διάστημα εἰς πάντα ξένον, καὶ οὕτως ἐξαλείφεται ὡραῖον μέρος ἐκ τῶν σελίδων τῆς ἱστορίας.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν εἶναι πολύτιμον, ἀλλὰ δὲν συμβάλλει εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσιῶν τῶν συμπολιτῶν μας. Ὅθεν καὶ ἐὰν δὲν ᾔτο καθιερωμένον τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἔπρεπε πρὸς τιμὴν τοῦ ἔθνους νὰ καθιερωθῇ· τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν ἐπαρχίας καὶ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τῶν κατοίκων δὲν πρέπει νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἀναγνωρίσητε εἰς ἡμᾶς τοῦτο τὸ δικαίωμα, διότι εἰς ὅλας τὰς Συνελεύσεις καὶ τὰς Βουλὰς εἴχομεν παραστάτας· εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ Ἄργους, εἰς ἐκείνην τῆς Προνοίας, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Συνέλευσιν δὲν ἀντιπροσωπεύομεν ἐπαρχίας, ἀλλὰ θυσίας, ἀγῶνας καὶ αἵματα, ὅσα ἐχύθησαν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν παλιγγενεσίαν· δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡ Συνέλευσις θέλει πραγματοποιήσῃ σήμερον τὰ δικαιώματα ἡμῶν, παραχωροῦσα τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως.

Ἐκ μόνης τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ προκειμένου ζητήματος λεχθέντων, εἶπεν ἄλλος τῶν πληρεξουσίων, δύναται νὰ ἐξαχθῇ ὑγειὲς συμπέρασμα.

Οἱ μὲν πρῶτοι προῦτιναν τὰ ἐξῆς· ἐκτὸς τοῦ ὅτι καὶ αὐτοὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν ἄλλων ἐξίσου, ἐστερήθησαν ὁμῶς αὐτοὶ περιπλέον καὶ τὰς ιδιοκτησίας των· σήμερον, εἶπον, ζητοῦν ὅ,τι τοῖς παρεχώρησεν ἄλλο τε τὸ ἔθνος, διὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν ἑαυτοὺς, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκλεχθοῦν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιῶν, ἅμα συγχωνευθοῦν μὲ τοὺς κατοίκους των, καὶ τότε τί τοὺς ὠφελεῖ ἢ ἀπόλαυσις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων; πῶς ἦτο δυνατόν νὰ συνοικισθοῦν, ἀφοῦ τὸ πεπτωκὸς σύστημα δὲν τοῖς ἔδωκε χεῖρα βοηθείας;

Οἱ δὲ δεῦτεροι ἀπήντησαν, ὅτι τοὺς μεταναστεύσαντας νομίζουν ὡς ἀδελφούς των, καὶ δέχονται αὐτοὺς εὐχαρίστως νὰ κατέχουν πλειοτέρας θέσεις ἐνῷ μάλιστα τινὲς ἐξ αὐτῶν οὐδόλως ἔπαθον· κατὰ τί ὠφελήθησαν περισσότερο αἱ Νῆσοι, ἢ Πελοπόννησος καὶ Στερεὰ Ἑλλάς; ὅλοι οἱ κάτοικοι τούτων ἀπώλεσαν τὰς περιουσίας των, καὶ ἤδη πολλοὶ στεροῦνται τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, μένοντες ἀβράβευτοι· ποῖα καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐλήφθη πρόνοια ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως; ποῖος ἐμποδίζει τοὺς μετανάστας τοῦ νὰ ψηφοφορήσωσι; πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐξελέγχθησαν δήμαρχοι, σύμβουλοι, καὶ εἰς λοιπὰ ἀξιώματα· δὲν εἶναι δίκαιον ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν νὰ στείλωσι Βουλευτάς, μάλιστα νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ ἀνθρώπους προσωρινῶς διαμένοντας τῇδε κακεῖσε, ὡς ἔγεινεν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων.

Ἐξ ὅλων τούτων συνάγει, εἶπεν, ὅτι οὗτοι δὲν ἐστερίθησαν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπείας, οὐδὲ ἐλπίζει νὰ στερηθῶσιν αὐτοῦ, ἀφοῦ συνοικισθῶσι, καθότι εἶναι ἀδύνατον ἐπαρχία νὰ ἐκλέξῃ ἐξ αὐτῶν ἀντιπρόσωπόν τινα, καὶ τότε ποῖος θέλει ὑπερασπισθῇ τὰ δικαιώματα αὐτῶν; ἤθελεν εἶσθαι πιθανόν τὸ νὰ ἐκλεχθῇ τις ἐξ αὐτῶν, ἂν ἤθελεν ἐπιτραπῇ νὰ λαμβάνωνται οἱ Βουλευταὶ καὶ ἐκτὸς τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει γίνεαι.

Περαίνων τὸν λόγον εἶπεν, ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἐπραγματοποιήθησαν οἱ συνοικισμοί, εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀδίκον μάλιστα νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἰδίους ἀντιπροσώπους, καθότι πῶς δύναται νὰ συνέλθωσι διεσκορπισμένοι ὄντες εἰς ὅλον τὸ κράτος; πῶς θέλει διατηρηθῇ ἡ ἀπαιτουμένη νομιμότης ἀπὸ τὸν νόμον; μόνον ἀφοῦ συνοικισθῶσι πρέπει νὰ τοῖς δοθῇ τοιοῦτο δικαίωμα, ἅμα ὁ πληθυσμὸς των φθάσῃ τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν, τὸν ὁποῖον θ' ἀπαιτήσῃ ὁ νόμος διὰ μίαν

τῶν ἐπαρχιῶν, αἵτινες ἔχουσι τὸν μικρότερον πληθυσμόν. Οἱ δὲ ὄντες ἤδη συνωκισμένοι, φρονεῖ, ὅτι ἀπὸ τοῦδε πρέπει νὰ ἔχῃσι τὸ δικαίωμα τοῦ στέλλειν ἰδίους ἀντιπροσώπους.

Ἐτερος ἀντιπαρετήρησεν· ἐκ τῶν λεχθέντων ἄχρι τοῦδε, ἐλέπει, ὅτι μία μόνη διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν παραχωρούντων τὸ δικαίωμα ἐκλογῆς ἰδίων ἀντιπροσώπων εἰς τὰ σωματεῖα, καὶ τῶν μὴ, αὕτη δὲ εἶναι ἡ τῆς ἀνωμαλίας, τὴν ὁποῖαν προβάλλουν οἱ ἐναντίοι, λέγοντες, ὅτι δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν τάξιν καὶ τὸν νόμον, ἀλλὰ ποῦ δὲν ὑπάρχει ἀνωμαλία; καὶ εἰς τὸν φυσικόν, καὶ εἰς τὸν ἠθικόν κόσμον παρατηροῦνται τοιαῦται, οἷαι αἱ τῶν ὀρέων πρὸς τὴν ἐπίπεδον γῆν, καὶ τῶν Ἀλεξάνδρων καὶ Καίσαρων πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους· καθὼς δὲ αὐταὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρθῶσιν, οὕτω καὶ αἱ τῶν σωματείων, αἵτινες προέκυψαν ἐκ τοῦ πολέμου.

Ὅταν οἱ Πέρσαι διέβησαν τὰς Θερμοπύλας, τὴν γῆν, ἣν πατῶμεν, ἐγκατέλειψαν οἱ κάτοικοι, καὶ διέβησαν εἰς τὴν Σαλαμῖνα· ἐκεῖ συμβουλίου γενομένου, παῦ νὰ γίνῃ ὁ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πόλεμος, παρετήρησέ τις τῷ Θερμιστοκλεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συμβουλευῇ, διότι, δὲν ἔχει πόλιν· ὑπῆρχε λοιπὸν ἀνωμαλία τις·

Ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ Θερμιστοκλέους δι' οὗ ἐσώθη σύμπασα ἡ Ἑλλὰς δὲ ἔπρεπε νὰ τιμηθῇ, ἀντὶ μιᾶς πόλεως, καὶ οὕτω νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἀνωμαλία; καὶ ἡμεῖς σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ προβαλλομένη ἡ ἀνωμαλία αἴρεται, διότι προσηνέγκαμεν εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα δύο ἐξόχους στρατηγοὺς, καὶ τριπλάυτης θυσίας;

Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεφον ἐκ τῆς Τροίας, ἀπαντῶντες εἰς τὸν πλοῦν των μυρία ἐμπόδια, ἐσυμβουλευόντο μάντις καὶ μαντεῖα περὶ τούτων, ἕως οὗς τέλος ἐφάνη ἐνώπιόν των, ἡ σκιὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐζήτησεν εἰς ἀμοιβὴν τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς τοῦ Πριάμου Πολυξένης, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐδολοφονήθη· συμβουλίου δὲ γενομένου, ἂν καὶ ἐφάνη πικρὰ ἡ ἀνθρώπινος θυσία, ἀπεφασίσθη ἐπὶ τέλους, ὅτι εἶναι οὐχ ἥτον πικρὸν νὰ καταβαίνουν εἰς τὸν ἅδην οἱ ἐντίμως θανόντες, καὶ νὰ καταμέμψωνται τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀχαρίστους.

Σήμερον τὰ σωματεῖα δὲν ζητοῦν ἄλλο τι, εἰμὴ νὰ ᾔναι οἱ πρόσκοποι, ἡ ἀπελπισμένη φρουρὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, δὲν δύναται διὰ τοῦτον καὶ τὸν λόγον νὰ ἐξομαλυνθῇ ἡ τοῦ πληθυσμοῦ ἀνωμαλία; ἀλλὰ καὶ οἱ συνοικισμοὶ, καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν θέλουν καταστισθῇ, ἅμα χορηγηθῇ αὐτοῖς τὸ περὶ οὗ ἡ λόγος δικαίωμα,

Ἄλλος εἶπε, βλέπων ἐξηντλημένην τὴν ὑπόμονήν τῆς Συνελεύσεως θέλει περιορισθῇ εἰς ὀλίγα· τὸ ἐπιχείρημα τῶν ὑπὲρ τῶν σωματείων ὁμιλούντων εἶναι, ὅτι τὸ Σύνταγμα τῆς ἐν Τροιζῇ Συνελεύσεως λέγει « Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι εἶναι ὅσαι ἔλαβον τὰ ὄπλα, ἢ θέλουσι λάβειν » ἀλλ' εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ αὐτός, διότι οὕτως ἀπῆλθε ἡ τότε κατάστασις τῶν πραγμάτων νὰ ἐκφρασθῇ τὸ Σύνταγμα, ἀγνοουμένης τῆς ἐκτάσεως τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ τῆς τύχης ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἐν γένει. Εἶναι γνωστοὶ τοῖς πᾶσιν οἱ λόγοι, δι' οὓς ἦσαν δεκτοὶ Βουλευταὶ τῶν σωματείων· ὁ Κυβερνήτης εἶπεν εἰς τὰς ἐγκυκλίους του, ὅτε συνεκαλεῖτο ἡ ἐν Ἀργεὶ Συνέλευσις, ὅσαι ἐπαρχίαι δὲν διοργανίσθησαν εἰσέτι.

Ἀλλὰ σήμερον μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας, ἀφοῦ παρῆλθον δέκα ἔτη, καὶ ἔγειναν δῆμοι, καὶ ὀριστικαὶ ἐπαρχίαι, ὅλοι ἐγκατέστησαν, ἀπέκτησαν περιουσίαν τινά, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ζητοῦν τινὲς ἔτι καὶ νῦν τὴν ὑπὸ τῶν σωματείων ἐξάσκῃσιν τοιοῦτου δικαιώματος, λαβόντος χώραν ἐν δειναῖς περιστάσεσι διὰ πολιτικοὺς λόγους; τὸ κατ' αὐτὸν φρονεῖ, ὅτι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα οὐ μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ πλεόν πρὸς ἐλάβειν τῶν σωματείων εἶναι, καθότι πᾶς μεταναστεύσας εὐρίσκειται ἐγκαταστημένος εἰς τινὰ ἐπαρχίαν· π. χ. εἰς τὴν ἐδικήν του ἠξεύρει πολλοὺς, ὡς καὶ εἰς τὴν τῆς Ἐπιδαύρου Λιμνῆς, ἐγκαταστημένους πρὸ πολλοῦ, ἀπολαμβάνοντας πληρέστατα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, καὶ ἀποκτήσαντας ἰδιοκτησίας. Τοῦτο δὲ εἶναι τόσον ἀληθές, καθόσον ὑπῆρξαν δέκα ἐκλογεῖς ἐκ τῶν μεταναστευσάντων ἐκεῖσε Κρητῶν, Θετταλῶν κ.λ.π. εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν ἀντιπροσώπων ὑπὲρ πάντα ἄλλον οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἀντιπρόσωποι, γνωρίζουσι τὰς ἀνάγκας τούτων, καὶ τὰ συμφέροντά των· διότι συνοικῶσι μετ' αὐτῶν, ἐνῷ οἱ θέλοντες ν' ἀντιπροσωπεύωσιν αὐτοὺς σήμερον σπουδαρχοῦντες μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου τὸ τοῦ πληρεξουσίου ἀξίωμα ἐγγράφον εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτόχθονας ἔχοντας ἐπιρροήν, ὥστε νὰ προσπαθήσουν, ἂν ᾖναι ἐκεῖ μεταναστεύσαντες, νὰ τοὺς συνάξουν, καὶ νὰ κάμουν ἐκλογὴν καὶ νὰ ἐκλέξωσιν αὐτούς· (τοῦτο δύναται ν' ἀποδείξῃ εἶπεν, ἂν τις ἀμφιβάλλῃ) ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἐξάγεται πόσῃ φροντίδι ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν· ἡ διάκρισις τὴν ὁποίαν ζητοῦν οἱ ἐναντίοι εἶναι πρὸς ἐλάβειν τῶν ἐντολέων των, διότι πῶς δύναται ἡ Βουλὴ νὰ τοὺς ἀδικήσῃ, καὶ νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντά των; Τὸ ἔθνος πάντοτε τοὺς ἐτίμησε, τοῖς παρεχώρησε γαίαν, καὶ λαμπρὰ κτήματα, τῶν ὁποίων οἱ κῆτοικοι δὲν ἠξιώθητην εἰσέτι.

Περαίνων τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ὥστε, ὅταν κάμνουν οὗτοι συνοικισμὸν ἀπαρτίζοντα τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν, τὸν ὁποῖον ὁ περὶ ἐκλογῆς Νόμος ἤθελεν ἀπαιτήσῃ διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς Βουλευτοῦ, τότε νὰ ἐξασκήσουν τὸ δικαίωμα τοῦτο μόνοι, χωρὶς νὰ ὑπαχθῶν εἰς ἄλλας πλησιοχώρους ἐπαρχίας. Τοῦτο δὲ θέλει εἶσθαι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον αἱ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίαι δὲν θέλουν ἀπολαμβάνει, διότι εἰς αὐτὰς θέλει ἀπαιτηθῇ μείζων ἀριθμὸς κατοίκων.

Ἐδέχθημεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν σωματείων καὶ εἰς τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν, διότι κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὁ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων νόμος, τοῦ 1829· ἐπὶ τέλους εἶπε, λάβετε ὑπ' ὄψιν σας τοὺς ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν ἐκτεθέντας λόγους, καὶ σταθμίσατε τὴν βαρύτητα αὐτῶν, καὶ τὰς συνεπειάς.

Ἐνταῦθα παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Πρόεδρος ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ πολλῶν πληρεξουσίων ἐκήρυξε διχλελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκτελῶν χρέη Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσος.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΣ'.

Τῆς 3 Φεβρουαρίου.

Σήμερον τὴν τρίτην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν πέμπτην συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 12 ὥραν τ. μ., ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομασικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὑρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων δεκαπέντε, καὶ ἀπόντων εἰκοσιτεσσάρων, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.